

Waardering bos- en natuurterreinen

(Bram Schenkeveld, juli 2000)

Natuurwaardering

De kaart "Waardering bos- en natuurterreinen" geeft de verspreiding van de bossen en korte vegetaties met (grote) natuurwaarde. Deze is gebaseerd op een groot aantal bronnen. Drie daarvan zijn het belangrijkst.

De begrenzing van de natuurtypen steunt grotendeels op het Vegetatieonderzoek Zuidelijke IJsselvallei (1979) en de basisgegevens bij het bestemmingsplan buitengebied Brummen (1982). Dit zijn de meest recente gebiedsdekkende karteringen. De natuurtypering zelf volgt de provinciale indeling. Verspreid over het buitengebied van Brummen zijn vanaf 1978 ca. 1300 opnamen gemaakt door verschillende onderzoekers in opdracht van de provincie Gelderland. De meeste hiervan (ca. 50 %) zijn gemaakt in 1978. De meest recente is uit 1998. Elke opname is op basis van de soortensamenstelling getypeerd. In de provincie Gelderland worden 25 verschillende natuur(doel)typen onderscheiden.

Verder is elke provinciale vegetatieopname gekwalificeerd. Van elke opname is de zogenaamde natuurwaarde (Nbw) berekend (zie ook Achtergronddocument Natuur, provincie Gelderland). De natuurwaarde wordt uitgedrukt op een schaal van 1-9.9. Ongeveer de helft valt in de klassen 4 en 5. Op de kaart zijn de percelen met een Nbw >6 (met natuurwaarde) of Nbw >8 (met grote natuurwaarde) aangegeven. Bij de beoordeling zijn alleen de opnamen na 1990 gebruikt. Natte natuurwaarde onderscheidt zich door de aanwezigheid van waterafhankelijke plantensoorten. Bij een bepaald aandeel van deze soorten in de opname overschrijdt de (berekende) vochtwaarde een bepaalde kritische waarde. Natte natuurtypen zijn bijvoorbeeld beekbos, ven en natte heide.

De natuurwaardenkaart is dus vooral gebaseerd op genoemde vegetatieopnamen. Andere bronnen, die gebruikt zijn worden expliciet vermeld bij de gebiedsbeschrijving.

Aldus wordt de volgende indeling verkregen:

- (multifunctioneel) bos
- droog bos (1) met natuurwaarde (2)
- droog bos met grote natuurwaarde (3)
- nat bos (4) met natuurwaarde
- nat bos met grote natuurwaarde
- droge lage vegetatie (5) met natuurwaarde

- droge lage vegetatie met grote natuurwaarde
- natte lage vegetatie (6) met natuurwaarde
- natte lage vegetatie met grote natuurwaarde
- water (7) met natuurwaarde
- water met grote natuurwaarde

- (1) Natuurdoeltypen: arm droog bos, bos van leemgrond, bos van voedselrijke droge (klei)bodem, houtwal
- (2) Natuurbehoudswaarde van de vegetatieopnamen (na 1990) > 6 en/of met bijzondere fauna
- (3) Natuurbehoudswaarde van de vegetatieopnamen (na 1990) > 8
- (4) Natuurdoeltypen: arm vochtig bos, bos van hoogveen, bos van bron en beek, bos van voedselrijke vochtige tot natte (klei)bodem, singel
- (5) Natuurdoeltypen: open zand, droge heide, heischraal grasland, bloemrijk grasland
- (6) Natuurdoeltypen: natte heide, blauwgrasland, hoogveen, moeras
- (7) Natuurdoeltypen: ven, rivier, laaglandbeek, plas, sloot

Zie ook "Natuur, Achtergronddocument bij de Omgevingsplannen Gelderland" (1996) en de "Gelderse natuurdoelenkaart"(1999).

Gebiedsbeschrijving

Hieronder worden de verschillende bosopstanden en gebieden met natuurwaarde puntsgewijs besproken. Elke begrensde eenheid is genummerd en weergegeven op bijgaande kaart. Elke eenheid beslaat 1 of meerdere percelen, die in directe omgeving van elkaar liggen en gelijkwaardig zijn. Naast het natuur(doe)ltype (NDT) en het functietype (F) worden ook de bijzondere soorten, die in de betreffende eenheid zijn waargenomen genoemd (met bron). De sterlokaties zijn extra aangeduid.

1 Grootmoeshul

Voormalig heide- en stuifzandgebied met opslag (en aanplant) van berk, eik en grove den; met sprengen van de Eerbeekse beek

NDT: armdbos

kraaiheide, struikheide, tandjesgras, dopheide, blauwe bosbes (1, 2)

F: droog bos met natuurwaarde

2 Eerbeekse beek *

Bovenloop van de Molenbeek en Eerbeekse beek

NDT: beek

bijzondere makrofauna van schoon helder stromend water (3)

F: water met grote natuurwaarde

3 Molenbeek

Directe omgeving sprengen Molenbeek

NDT: armdbos

blauwe bosbes, diverse karakteristieke blad- en levermossoorten (2)

F: droog bos met natuurwaarde

4 Hei tussen Coldenhove en Langenberg

Voormalig heide- en stuifzandgebied met opslag (en aanplant) van berk, eik en grove den

NDT: armdbos

kraaiheide, struikheide, pilzegge, dopheide (2)

F: droog bos met natuurwaarde

5 Eerbeekse Veld

Naaldbos ten westen van de Harderwijkerweg

das (geen belopen burcht, wel leefgebied) (4), boommarter (5)

F: bos

N.B. inclusief delen van landgoed De Grootmoeshuul en De Molenbeek; binnen en buiten het raster van de vrije wildbaan

-
- 6 Landschapselementen Eerbeek**
Singels en bosjes ten zuidoosten van Eerbeek
hengel (1)
F: bos
- 7 Apeldoorns kanaal**
bermen en droge taluds langs het kanaal
NDT: dryhei
struikhei, hengel, stekelbrem (1)
F: droge lage vegetatie met natuurwaarde
- 8 Huis te Eerbeek**
parkbos
NDT: leembos
dalkruid, muskuskruid, gewone salamonszegel (6)
F: droog bos met natuurwaarde
- 9 Zaaibroek**
verspreide bospercelen
F: bos
- 10 Rabattenbos Leuvenheim**
bospercelen met rabatten
NDT: beekbos
Zie 11 + elzenzegge, ijle zegge, blaaszegge, moerasstruisgras, groot heksenkruid, stijve zegge, bleke zegge, veldrus, dwergzegge, bosbies, melkeppe (1)
F: nat bos met natuurwaarde
- 11 Loofbos en boomlanen Leuvenheim**
Wintereiken-Beukenbossen aan weerszijden van de Leuvenheimse straat
NDT: leembos, armdbos
bosanemoon, dalkruid, gewone salamonszegel, hengel, bosviooltje, witte klaverzuring, bosandoorn (1)
F: droog bos met natuurwaarde
- 12 Wilgenstruweel Leuvenheim ***
wilgenstruweel in laagte
NDT: moeras, beekbos
gagel, melkeppe, moerasstruisgras, sterzegge, moeraswederik, elzenzegge, bosviooltje, blaaszegge, waterviolier, stijve zegge (1)
F: nat bos met grote natuurwaarde

- 13 Natte hei Leuvenheim ***
heirestanten
NDT: hoveen, nathei
snavelzegge, wateraardbei, veenpluis, moerasstruisgras, dophei, struikhei, borstelgras, tandjesgras, liggende vleugeltjesbloem (1)
F: natte lage vegetatie met natuurwaarde
- 14 Sloten Leuvenheim**
sloten en slootkanten van het grasland
NDT: blmgrzu, sloot
dotterbloem, bleke zegge, ijle zegge, dwergzegge, hengel, veldrus, waterviolier, bosbies (1), knoflookpad, ringslang (7, 8)
F: natte lage vegetatie met natuurwaarde
- 15 Naaldbos Leuvenheim**
soortenarm naaldbos
F: bos
- 16 Kleibos Leuvenheim**
Droog en Elzenrijk Essen-lepenbos
NDT: klbosdr, klbosvo
gevlekte aronskelk, boskortsteel, bosandoorn, bosanemoon, groot springzaad, stijve zegge (1)
F: droog en nat bos met natuurwaarde
- 17 Loofbos Leuvenheim**
soortenarm loofbos
F: bos
- 18 Schietwilgenbos Brummense Waarden**
buitendijks bos
F: bos
N.B. De in 1978 nog rijke stroomdalflora van de Brummense Waarden is alleen nog fragmentair aanwezig in de bermen van de N48
De Brummense Waarden hebben nog wel grote betekenis als fourageer- en verblijfsgebied van ganzen en zwanen en in mindere mate als weidevogelgebied (zie ook 44)
- 19 Soerense beek**
benedenloop Soerense beek
NDT: beek
makrofauna van schoon helder stromend water (3)
F: water met natuurwaarde

- 20 Leuvenheimse beek**
bovenloop Leuvenheimse beek
NDT: beek
bermpje, riviergrondel, rivierdonderpad, alver, winde (9)
F: water met natuurwaarde
- 21 Boomlanen Knoevord**
berm met beplanting
NDT: houtwal
bosanemoon, hengel, ruige veldbies, dalkruid (1)
F: droog bos met natuurwaarde
- 22 Bos Knoevord**
bospercelen
F: bos
- 23 Koepoort**
broekbosperceel
NDT: beekbos
stijve zegge, melkeppe, elzenzegge, dotterbloem, ijle zegge (1)
F: nat bos met natuurwaarde
- 24 Sloot Engelenburg**
sloot en slootkant aan bosrand
NDT: blmgrzu, moeras
dotterbloem, stijve zegge, melkeppe, blaaszegge, elzenzegge, ijle zegge, ruige veldbies (1)
F: natte lage vegetatie met natuurwaarde
- 25 Landgoed Engelenburg**
landgoedbos
NDT: leembos
dalkruid, gewone salamonszegel, hengel, bosanemoon, witte kaverzuring,
bosviooltje, ijle zegge, bosandoorn (1)
F: droog bos met natuurwaarde
- 26 Produktiebos Engelenburg**
bospercelen
F: bos
- 27 Water Leusveld**
ven, waterpartij, poel
NDT: ven, plas

dodaars (18)
knoflookpad, poelkikker (16)
F: water met natuurwaarde

28 Sloot Leusveld

sloot en slootkant aan bosrand
NDT: blmgrzu, blmgrba, blagras
gewone salamonszegel, gevlekte orchis, slanke sleutelbloem, bosviooltje, bosandoorn, bosanemoon, beekpunge, waterviolier, blaaszegge, hengel, dubbelloof, elzenzegge, ijle zegge, ruige veldbies (1)
ringslang (16)
F: natte lage vegetatie met natuurwaarde

29 Landschapselementen Hall

singels en bosjes ten westen van Hall
F: bos

30 Rhienderense beek

NDT: beek
waardevolle makrofauna (17)
F: water met natuurwaarde

31 Broekbos Leusveld *

bospercelen met rabatten, moerasbos Turfveen, Slangewal
NDT: beekbos
dalkruid, wintereik, klaverzuring, bosanemoon, grote boterbloem, elzenzegge, ijle zegge, blaaszegge, melkeppe, witte klaverzuring, stijve zegge, bosandoorn, dotterbloem, bosviooltje, wegedoorn, waterviolier, moerasvaren, veldrus, moeraswederik, schildereprijs, moerasviooltje, moerasstruisgras, gagel, wateraardbei (1)
kleine ijsvogelvlinder (16)
F: nat bos met (grote) natuurwaarde

32 Loofbos en boomlanen Leusveld

Wintereiken-Beukenbossen op Leusveld
NDT: leembos, armdbos
ruige veldbies, bosanemoon, witte klaverzuring, dalkruid, gewone salamonszegel, hengel, dubbelloof, wegedoorn, bosviooltje, bosandoorn (1)
groene specht (18)
das, boommarter (16)
F: droog bos met natuurwaarde

33 Schraalgrasland Leusveld

graslandpercelen in het bos

NDT: blmgrzu, blmgrba, heigras

kamgras, gevlekte orchis, struikhei, trekrus, tandjesgras, dubbelloof, stekelbrem, hengel, bosanemoon (1)

geelgors (18)

levendbarende hagedis, adder (16)

bruine vuurvinder, heideblauwtje, heivlinder (16)

F: natte en droge korte vegetatie met natuurwaarde

34 Naaldbos Leusveld

percelen naaldhout van landgoed Leusveld

F: bos

35 Productiebos Oeken-Rhienderen

bospercelen aan weerszijden van de Kaniestraat

F: bos

36 Beekbos Oeken

beekbegeleidend bos ten westen van Oeken

NDT: beekbos

tweestijlige meidoorn, dalkruid, ijle zegge, bosanemoon, gewone salamonszegel (1)

F: bos

37 Wilgenstruweel Cortenoever

wilgenvloedstruweel

F: bos

38 Populierenbos Cortenoever

buitendijks populierenbos

F: bos

39 Ooibos Cortenoever *

hardhoutooibos

NDT: klbosdr

gevlekte aronskelk, boskortsteel, hondstarwegras, slangelook, bosrank, wegedoorn, tweestijlige meidoorn, maarts viooltje, gewone salamonszegel, heggerank, warkruid, cypreswolfsmelk (1)

F: droog bos met grote natuurwaarde

40 Heggen Cortenoever *

meidoornhagen

NDT: houtwal

knolribzaad, heggerank, besanjelier, warkruid, wegedoorn, ruige weegbree, kruisdistel, kruisbladwalstro, gewone agrimonie, rapunzelklokje, akkerleeuweklauw, spiegelklokje (1)

F: droog bos met (grote) natuurwaarde

41 Stroomdalgrasland Cortenoever *

NDT: heigras, strmgra

Zachte haver, voorjaarsganzerik, sikkellaver, kruisdistel, grote tijm, walstrobremraap, voorjaarszegge, kleine ruit, cypreswolfsmelk, grote ratelaar, ruige weegbree, wilde salie, rapunzelklokje, brede ereprijs, veldgerst, kamgras, trilgras, gewone agrimonie, kattedoorn, karwijvarkenskervel, liggende ereprijs (1)

F: droge korte vegetatie met (grote) natuurwaarde

42 Akker Cortenoever

NDT: strmgra

Spiegelklokje, hanjesereprijs, vroege ereprijs

F: droge korte vegetatie met natuurwaarde

43 Grasland Cortenoever

gehele uiterwaard

NDT: natgras

grutto, steenuil, wulp, tureluur, slobbeend, zomertaling, patrijs, paapje, grauwe gors, kwartelkoning (19)

F: zeer waardevol weidevogel- en ganzengebied

44 Grasland Brummense waarden

gehele uiterwaard

NDT: natgras

F: waardevol ganzengebied

45 Grasland Hovense waard

gehele uiterwaard

NDT: natgras

F: waardevol ganzengebied

51 Landschapselementen Eerbeek

singels en bosjes ten noorden van Eerbeek

F: bos

52 Landschapselementen Eerbeekse en Hallse hooilanden

singels en bosjes ten noordoosten van Eerbeek

moeraswolfsklauw (2), veldrus (1)

F: bos

N.B. De onderliggende gegevens zijn mager

53 Empese en Tondense Heide *

restant natte hei en hooiland

NDT: armvbos, beekbos, blagras, hoveen, blmgrzu, nathei

melkeppe, blaaszegge, wateraardbei, gagel, veldrus, stijve zegge, blauwe zegge, spaanse ruiter, dwergzegge, gevlekte orchis, dopheide, draadzegge, moerasstruisgras, veenpluis, tandjesgras, snavelzegge, galigaan, blauwe knoop, struikhei, elzenzegge, kamvaren, veenbies, bruine snavelbies, kleine zonnedaauw, trekrus, ijle zegge (1)

sprinkhaanrietzanger, geelgors, patrijs, paapje, boompieper (10)

spiegeldikkopje, bont dikkopje, komnavlinder, aardbeivlinder, heideblauwtje, veenbesblauwtje, kleine ijvogelvlinder, heidevlinder (11)

zeer waardevolle makrofauna (12)

F: nat bos met (grote) natuurwaarde, natte lage vegetatie met (grote) natuurwaarde

54 Bos Empese en Tondense Heide

Wintereiken-Beukenbos

NDT: leembos

dalkruid (1)

das (4)

F: droog bos met natuurwaarde

55 Ven Empese en Tondense Heide

pas gegraven plas

NDT: plas, moeras

moerashertshooi, waternavel, waterpostelein, schildereprijs (1)

F: water met natuurwaarde

56 Sloot Empese en Tondense Heide

sloot en slootkant aan bosrand

NDT: sloot

moerasbastaardwederik, waterviolier, beekpunge (1)

waardevolle makrofauna (12)

F: water met natuurwaarde

57 Broekbos Hall

broekbospercelen in de omgeving van Hall

NDT: beekbos

zompzegge, slanke sleutelbloem, stijve zegge, elzenzegge, dotterbloem, ijle zegge (1)

(zeer) waardevolle makrofauna (12)

F: nat bos met natuurwaarde

- 58 Loofbos langs de Voorstondense straat**
eikenhakhout, singel en boomlaan
NDT: leembos, houtwal
bosanemoon, gewone salamonszegel, muskuskruid, wegedoorn, bosviooltje, bosandoorn, witte klaverzuring, dalkruid (1)
waardevolle makrofauna (12)
F: droog bos met natuurwaarde
- 59 Landschapselementen Hallse dijk**
singels, bosjes en bospercelen; verdroogd, vermest, verzuurd
F: bos
N.B. De onderliggende gegevens zijn mager
- 60 Plagplek Plagweg ***
geplagde hei
NDT: nathei, ven
kleine zonnedaauw, struikhei, rode bosbes, trekrus, moeraswolfsklauw, blauwe zegge, (1)
F: natte lage vegetatie met grote natuurwaarde
- 61 Broekbos Hontsveld**
broekbospercelen
NDT: beekbos
groot springzaad, bosbies, moerasbastardwederik, blaaszegge (13)
F: nat bos met natuurwaarde
- 62 Broekbos Voorstonden**
broekbospercelen van het landgoed Voorstonden
NDT: beekbos
bleke zegge, moeraswederik, muskuskruid, bosanemoon, wegedoorn, dalkruid, hengel, groot springzaad, stijve zegge, elzenzegge, melkeppe, ijle zegge (1)
ringslang, knoflookpad, kamsalamander, poelkikker (8)
kleine ijsvogelvlinder (15)
F: nat bos met natuurwaarde
- 63 Haasveen**
moeras met wilgenstruweel en rietvegetatie
NDT: beekbos, moeras
stijve zegge, elzenzegge, ijle zegge, paardehaarzegge, moerasvaren, melkeppe, (1)
waardevolle makrofauna (12)
F: nat bos en natte lage vegetatie met natuurwaarde
- 64 Rabattenbos Tondensche beek**
Kamperfoelierijk Eiken-Haagbeukenbos

NDT: beekbos

blaaszegge, stijve zegge, elzenzegge, bosanemoon, gewone salamonszegel, dalkruid, ijle zegge (1)

F: nat bos met natuurwaarde

65 Bospad Voorstonden

open en betreden plek in bos

NDT: heigras

bleke zegge, struikhei, liggende vleugeltjesbloem (1)

gevlekte orchis, blauwe knoop (16)

F: droge korte vegetatie met natuurwaarde

66 Parkbos Voorstonden *

parkbos en boomlanen van het landgoed Voorstonden

NDT: klbosdr, klbosvo

bosereprijs, tweestijlige meidoorn, gewone salamonszegel, bosanemoon, muskuskruid,

bleke zegge, ijle zegge, bosviooltje, witte klaverzuring, gevlekte aronskelk,

bospaardestaart, bosandoorn, dwergzegge, dalkruid, elzenzegge, slanke sleutelbloem (1)

hondstarwegras (16)

baardvleermuis, watervleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, grootoorvleermuis, (ruige)

dwergvleermuis, franjestaart (14)

F: droog bos met natuurwaarde, nat bos met grote natuurwaarde

67 Produktiebos Voorstonden

bospercelen

das-burcht (4)

F: bos

68 Landbouwpercelen Voorstonden

cultuurgronden tussen de bossen

NDT: drygras, natgras

geelgors, patrijs (16)

das-fourageergebied (4)

F: droge en natte korte vegetatie met natuurwaarde

69 Poel Voorstonden *

geïsoleerde poelen in de omgeving van het landgoed Voorstonden

NDT: plas, ven, moeras

moeraswederik, stijve zegge, melkeppe (1)

ringslang, knoflookpad, kamsalamander, poelkikker (8)

(zeer) waardevolle makrofauna (12)

F: water met natuurwaarde

70 Loofbos Huis Empe

bospercelen in de omgeving van 'Huis Empe'

NDT: leembos, klbosdr

gewone salamonszegel, wilde hyacinth, dalkruid (2)

F: droog bos met natuurwaarde

71 Populierenbos Huis Empe

populierenopstanden in de omgeving van 'Huis Empe'

F: bos

72 Moeras Huis Empe

Oude IJsselarm

NDT: klbosvo, moeras

dotterbloem, poelruit (2)

grote karekiet (2)

F: nat bos met natuurwaarde, natte lage vegetatie met natuurwaarde

73 Ganzenkolk

broekbos

NDT: beekbos

dotterbloem, waterviolier, poelruit (2)

waardevolle makrofauna (12)

F: nat bos met natuurwaarde

74 Emper beek

beek en oude rivierloop

NDT: beek, plas

waardevolle makrofauna (17)

F: water met natuurwaarde

Bronnen:

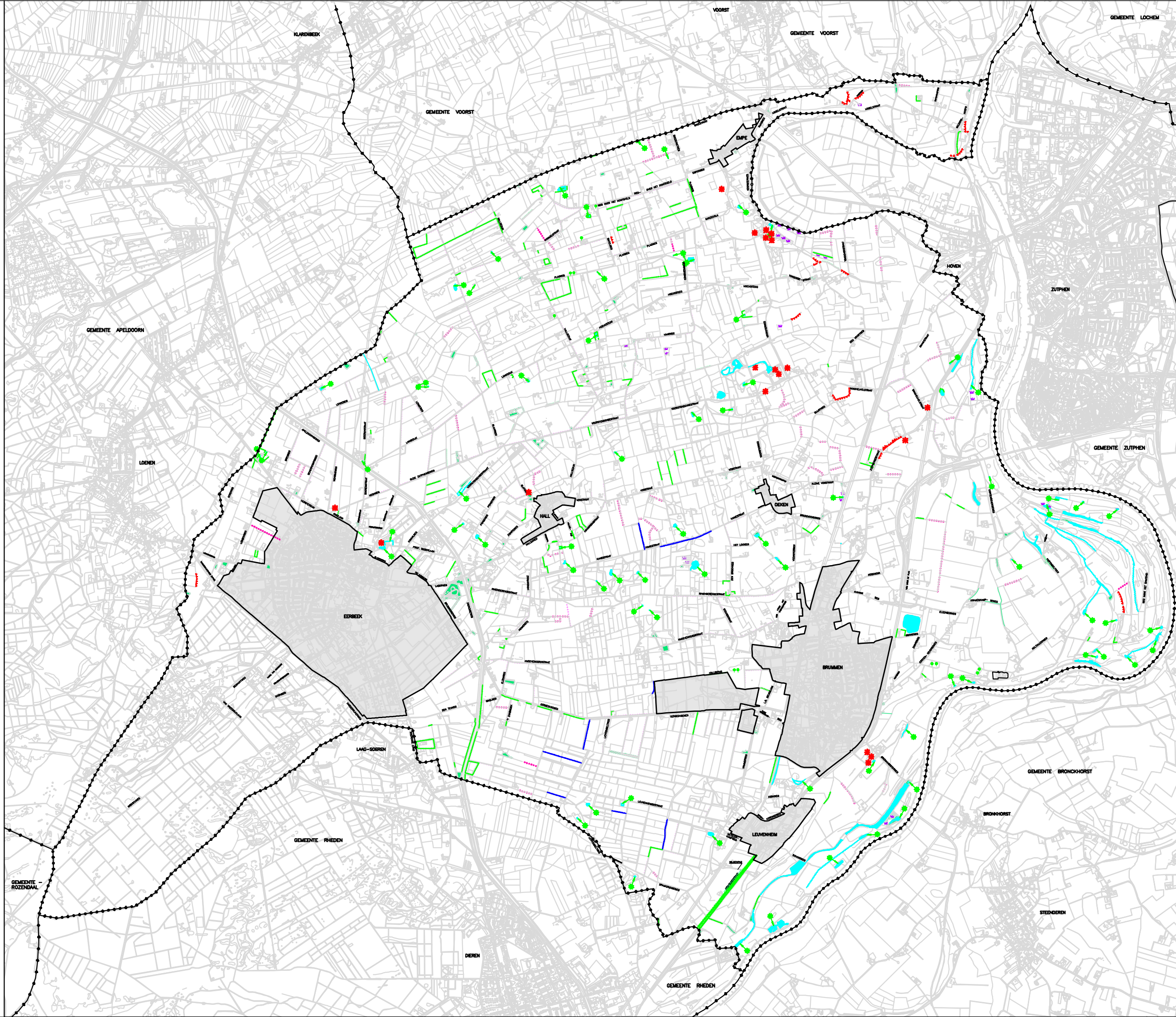
- 1 provinciale vegetatieopnamen van na 1990*
- 2 droffelaar bv, 1982*
- 3 iwaco 1992*
- 4 dassenberaad 1989*
- 5 canters en wijsman 1997*
- 6 terreinengids gelders landschap 1994*
- 7 creemers en crombaghs 1995*
- 8 crombaghs en creemers 1996*
- 9 cuppen, blankena en goosens, 1995*
- 10 diermen, erhart en schoppers, 1993*
- 11 bosch, 1994 en 1995*
- 12 cuppen, 1980*
- 13 provinciale vegetatieopnamen voor 1990*
- 14 huitema, 1995*
- 15 veling, 1996*
- 16 natuurmonumenten, 1996*
- 17 iwwv, 1995*
- 18 vogel, 1996*
- 19 provinciale avifaunagegevens na 1990*

Literatuur

- Amer-adviseurs, 1999:
Bescherming natte landnatuur Oost-Veluwe; Amersfoort.
- Akker, H. en M. Koopmans, 1986:
Een onderzoek naar de makrofauna van enkele beken en semi-permanente wateren tussen het Apeldoorns kanaal en de IJssel.
- Bal, D. e.a., 1995:
Handboek natuurdoeltypen in Nederland; IKC Natuurbeheer nr. 11, Wageningen.
- Bosch, G., 1994:
Vlindertelling in de Empese Heide in 1994; Bosch, Eerbeek.
- Bosch, G., 1995:
Vlindertelling in de Empese Heide in 1995; Bosch, Eerbeek.
- Broekhuizen e.a., 1992:
Atlas van de Nederlandse Zoogdieren; KNNV, Utrecht.

- Bureau van Droffelaar, 1997:
Veluwe en IJssel verbonden, kansen voor een ecologische verbindingszone in de gemeente Brummen; gemeente Brummen.
- Canters, K.J. en H.J.W. Wijsman, 1997:
Wat doen we met de boomarter; KNNV, Utrecht.
- Creemers, R.C.M. en B.H.J.M. Crombaghs, 1995:
De knoflookpadin het Ijsseldal; Limes Divergens en Natuurbalans, Nijmegen.
- Crombaghs, B.H.J.M., R. Creemers e.a., 1996:
Voorkomen van herpetofauna in acht terreinen van Natuurmonumenten. Limes Divergens, Nijmegen.
- Cuppen, H.P.J.J., 1980:
De macrofauna in een aantal droogvallende en permanente stilstaande wateren in het ruilverkavelingsgebied Brummen-Voorst; Regionale Milieuraad Oost-Veluwe, Apeldoorn.
- Cuppen, H., G. Blankena en A. Goosens, 1995:
Een onderzoek naar de verspreiding van vissen in de beken op de Zuidoost-Veluwe; Visclub De Prik, Loenen.
- Dassenberaad Gelderland:1989:
Dassennota voor de provincie Gelderland; Ministerie LNV, Arnhem.
- Diermen, J. van, F. Erhart en J. Schoppers, 1993:
Broedvogelinventarisatie Gelderland 1993; Provincie Gelderland, Arnhem.
- Bureau van Droffelaar bv, 1982:
Bestemmingsplan buitengebied; gemeente Brummen.
- Gaast, J.W.J. van der & P.J.T. van Bakel, 1997:
Verdroging van droge en natte rijksinfrastructuur in Overijssel en Gelderland; DLO-Staring Centrum, Wageningen.
- Huitema, H., 1995:
Vleermuisinventarisatie landgoed Voorstonden; Stichting Vleermuisbureau, Wageningen.
- IWACO, 1992:
GMN+, Grondwatermodelstudie Oost-Veluwe; provincie Gelderland, Arnhem.
- IWWV, 1995:
Integraal Waterbeheersplan Veluwe en Vallei; Waterschap Veluwe, Apeldoorn.

- Jongmans, R., A. Ebregt, M. Rijken, F. Galle, P. Hermelink & R. v.d. Weteringh, 1979:
Vegetatieonderzoek Zuidelijke IJsselvallei; PPD Gelderland, Arnhem.
- Krabben, C.M. en W. Hazenberg, 1994:
Doe de das niet de das om; gemeente Brummen.
- Natuurmonumenten, 1996:
Beheerplan Zuidelijke IJsselvallei; Natuurmonumenten, 's-Graveland.
- Provincie Gelderland, 1996:
Natuur, Achtergronddocument bij de Omgevingsplannen Gelderland, Arnhem.
- Provincie Gelderland, 1999:
De Gelderse Natuurdoelenkaart, Arnhem.
- Tax, M., 1989:
Atlas van de Nederlandse dagvlinders; Vlinderstichting, Wageningen.
- Teixeira, R., 1979:
Atlas van de Nederlandse broedvogels; SOVON, Beek-Ubbergen.
- Timmermans, W., 1990:
Landschapsecologie van de Oost-Veluwe, het abiotisch milieu; Regionale Milieuraad Oost-Veluwe, Apeldoorn.
- Veling, K., 1996:
Vlinderinventarisatie Natuurmonumenten 1995; De Vlinderstichting, Wageningen.
- Verkooyen, R.G.V.A., J.H. Hoogedoorn P. Grootjans, 1985:
Hydrogeochemie van de provincie Gelderland; provincie Gelderland, Arnhem.
- Vogel, R.L., 1996: Leusveld (62,4 ha): Aantal territoria (N) per soort in 1985 en 1990-1996;
Vogelwerkgroep Arnhem.
- Walsum, P.E.V., 1993:
Hydrologisch modelonderzoek voor de ruilverkaveling Brummen-Voorst; DLO-Staring Centrum, Wageningen.
- Werf, S. van der, 1991:
Bosgemeenschappen; Pudoc, Wageningen.

LEGENDA

- BOSELEMENT
- BOMENRIJ LANGS VELD
- BOMENRIJ LANGS WEG
- HEG/HAG
- HOUTSINGEL
- LOCATIE MET 1 OF MEERDERE MONUMENTALE BOMEN
- HOUTWAL
- STEILRAND
- WATERELEMENT
- WAARDEVOLLE SLOOTVEGETATIE
- WAARDEVOLLE BERMVEGETATIE
- WATERELEMENT
- HOOGSTAMBOOMGAARD
- MOERAS

KLEINE LANDSCHAPSELEMENTEN

Toevoegingen woningen t.o.v. geldend plan

L.R. Beijnenlaan 13-15	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
L.R. Beijnenlaan 17-19	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Brederietweg 4-4a	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Brederietweg 8-8a	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Den Texweg 5-5a	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen.
Dorpstraat 53-55	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Dovenkampweg 8-8a	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen.
Gelders Hoofd 5-7	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Haarweg 1-1a	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Hallsedijk 11-11b en 11a	1 woning aangemerkt in vigerend plan. Vrijstellingsprocedures gevoerd voor bouw vrijstaande woning en woningsplitsing in voormalige boerderij. Als 3 woningen bestemmen. De vrijstaande woning is nog niet gebouwd (wel bouwvergunning).
Hallsedijk tegenover nr. 25	
Hallsedijk 48-50	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Hallseweg 28-28a	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Kaniestraat 8-8a	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Hoevesteeg 31-31b	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Hoevesteeg 46-46a	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Horsterdijk 4 en 6-6a	2 woningen aangemerkt in vigerend plan, nu 3 woningen
Imboschweg 2	niet aangemerkt in vigerend plan
Imboschweg 3	niet aangemerkt in vigerend plan
Imboschweg 5	niet aangemerkt in vigerend plan
Karel van Gelreweg 15-17	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Karel van Gelreweg 16-18-20	2 woningen aangemerkt in vigerend plan, nu 3 woningen
Kerkweg 1-3	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Kleine Vosstraat 3-3a	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Knoevenoordstraat 30 en 30a	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Knoevenoordstraat 36-36a-38	2 woningen aangemerkt in vigerend plan, nu 3 woningen
Knoevenoordstraat 40-40a	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Knoevenoordstraat 71	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu bestemmen voor 2 woningen.
Langedijk 3-3a	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Loenenseweg 133-135	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Plagweg 7	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen.
Radeland 1-1a	In partiële herziening 1996 onder overgangsrecht landelijke woonbebouwing gebracht.
Rhienderensestraat 25-25a	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen.
Ringlaan 25-25a	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Smeestraat 21-a-b-c-d	1 woning aangemerkt in vigerend plan. Het betreft 4 gebouwen, waarvan 1 met twee woningen (21 en 21b). Bestemmen tot 5 woningen.

Spankerenseweg 2-4	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Sterrebosweg 3-3a	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Voorsterweg 142-144	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Voorsterweg 153-153a	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Voorsterweg 161-161a	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
De Voortweg 9	Geen woning aangemerkt in vigerend plan, in 1976 bouwvergunning verleend. Opnemen als woning.
Vosstraat 3-3a	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Vosstraat 28-28a	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Windheuvelstraat 10-12	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Zwarteweg 29-31	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Zwarteweg 46	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen
Zwarteweg 48-50	1 woning aangemerkt in vigerend plan, nu 2 woningen

Omzetting van agrarisch naar wonen t.o.v. geldend plan

L.R. Beijnenlaan 9	Binnenplanse vrijstelling t.b.v. gebruik voormalige agrarische dienstwoning als burgerwoning.
Den Broekweg 1	Binnenplanse vrijstelling
Cortenoeverseweg 64	Binnenplanse vrijstelling
Elzenbosweg 18	Binnenplanse vrijstelling
Hallsepad 2	Binnenplanse vrijstelling
Knoevenoorstraat 70	Binnenplanse vrijstelling
Lichtenbeltweg 6	Binnenplanse vrijstelling
Plagweg 16	Binnenplanse vrijstelling
Spankerenseweg 61 en 63-65	Agrarisch bouwperceel (nr 61) in gebruik t.b.v. vee- en hooihandel. Geen milieuvergunning of melding meer t.b.v. agrarisch bedrijf. Bestemmen als 1 woning.
Sterrebosweg 3 en 3a	Binnenplanse vrijstelling
Weg over 't Hontsveld 13	Binnenplanse vrijstelling
Weg over 't Hontsveld 22	Binnenplanse vrijstelling

Omzetting van bedrijfswoning naar wonen t.o.v. geldend plan

Soerense Zand 25	Voormalige bedrijfswoning in gebruik als burgerwoning
Soerense Zand 27	Voormalige bedrijfswoning in gebruik als burgerwoning

Toevoegingen recreatiewoningen t.o.v. geldend plan

Harderwijkerweg 6
Harderwijkerweg 19
Hoevesteeg 33
Imboschweg 1
Imboschweg 3b
Imboschweg 7
Van Vreeswijklaan 1
't Zaaiboek 11a

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel van de voortoets	3
1.3 Conclusie van de voortoets	3
1.4 Opzet van deze notitie	3
2. De Natuurbeschermingswet	5
3. Natura 2000-gebieden	7
3.1 Veluwe	7
3.2 Landgoederen Brummen	10
3.3 Uiterwaarden IJssel	12
4. Het bestemmingsplan Buitengebied	15
4.1 Bestemmingen binnen Natura 2000	15
4.2 Ontwikkelingen volgens het bestemmingsplan Buitengebied	16
4.3 Wel of geen toetsing nodig?	17
5. Te verwachten effecten	21
5.1 Werkwijze	21
5.2 Veluwe	22
5.3 Landgoederen Brummen	23
5.4 Uiterwaarden IJssel	27
5.5 Aanlegvergunningen	29
5.6 De externe werking van Natura 2000 in relatie tot ammoniak	30
6. Conclusies en aanbevelingen	33

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In het kader van de herziening van het bestemmingsplan Buitengebied voor de gemeente Brummen is inzicht gewenst in de gevolgen van de Natuurbeschermingswet. Getoetst moet worden of de ontwikkelingen in het nieuwe plan significant negatieve gevolgen hebben op de beschermde natuurgebieden die in de gemeente liggen. In het buitengebied van Brummen liggen drie gebieden die de status hebben van wettelijk beschermd natuurgebied (Natura 2000-gebied): de Veluwe, de Landgoederen Brummen (waaronder ook de Empese en Tondese Heide vallen) en de uiterwaarden van de IJssel.

1.2 Doel van de voortoets

Het doel van deze voortoets is inzicht te geven of een ontwikkeling die in het bestemmingsplan Buitengebied mogelijk wordt gemaakt leidt tot een significant negatief effect op een Natura 2000-gebied.

De voortoets zet de effecten (van ontwikkelingen) naast gevoeligheden (verbonden aan de instandhoudingsdoelstellingen) van een Natura 2000-gebied en beoordeelt of er sprake is van mogelijke negatieve gevolgen. Dit kan leiden tot nader onderzoek naar de mogelijke effecten, of tot aanpassing van het plan.

1.3 Conclusie van de voortoets

De voortoets is uitgevoerd op (de ontwikkelingsmogelijkheden in) het ontwerpbestemmingsplan Buitengebied, dat in november 2008 ter inzage heeft gelegen. De voortoets eindigt met enkele aanbevelingen voor aanpassing c.q. aanvullingen in bestemmingsplan zoals dat wordt vastgesteld.

De eindconclusie van de voortoets is dat het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Brummen geen ontwikkelingen mogelijk maakt die leiden tot significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden.

1.4 Opzet van deze notitie

Deze notitie is als volgt opgezet:

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de werking van de Natuurbeschermingswet en de rol van de voortoets daarin. Hoofdstuk 3 bevat een beschrijving van de drie Natura 2000-gebieden in Brummen. Naast een algemene beschrijving worden per gebied de kwalificerende soorten genoemd waarvoor de gebieden zijn aangewezen: de habitattypen, habitatsoorten en/of broedvogelsoorten en hun instandhoudingsdoelstellingen.

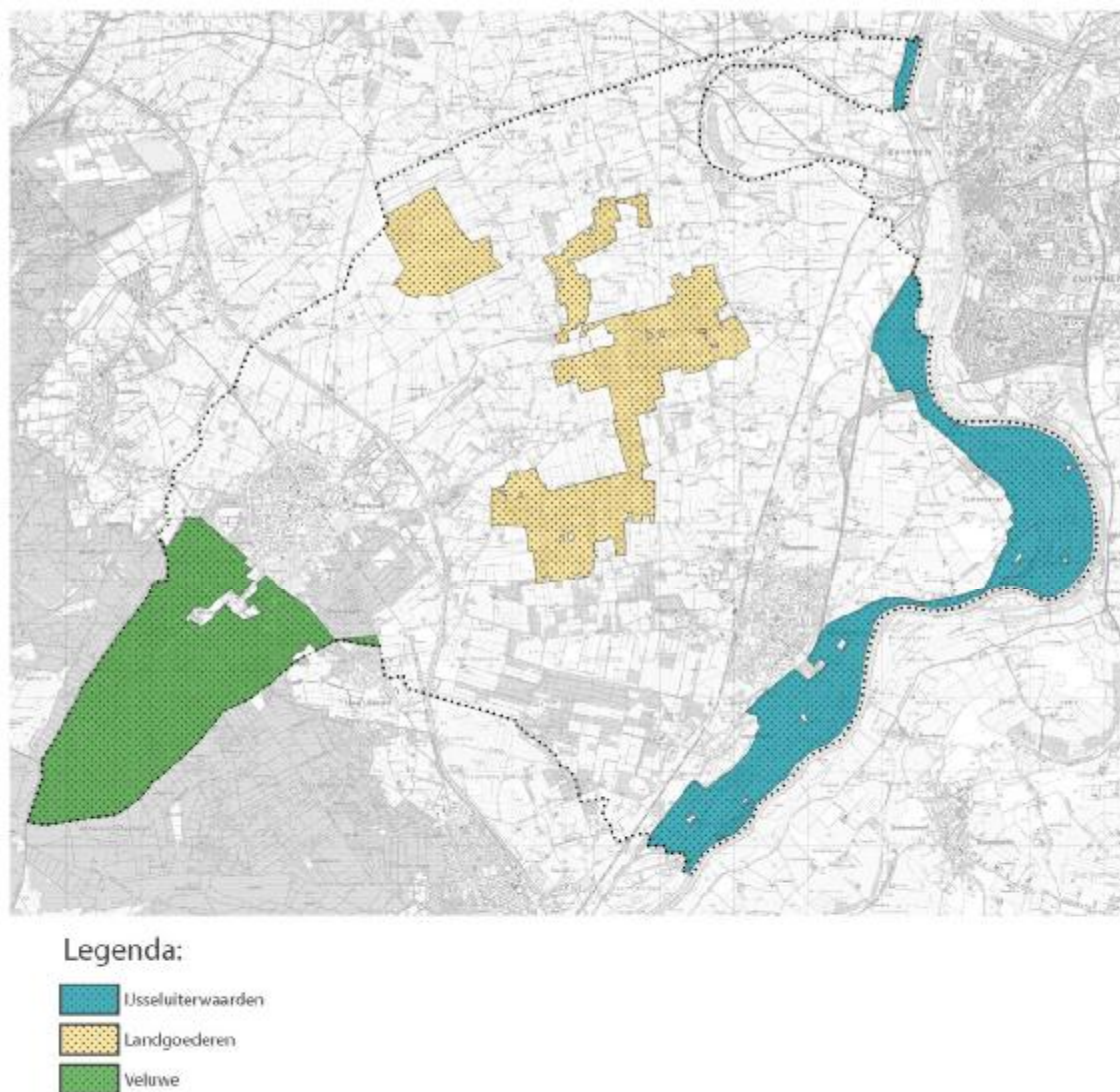
In hoofdstuk 4 is een overzicht opgenomen van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan Buitengebied mogelijk maakt. Ook is bekeken voor welke ontwikkelingen een toetsing nodig is.

Deze toetsing is opgenomen in hoofdstuk 5. Hierin wordt beoordeeld of een ontwikkeling kan leiden tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen.

Hoofdstuk 6 bevat de conclusie van deze voortoets en geeft aanbevelingen voor eventuele aanpassing van het plan.

Gebruikte informatie

Bij het opstellen van deze voortoets is gebruik gemaakt van de effectenindicator van het Ministerie van LNV en van informatie uit de drie concept-beheerplannen. Er zitten veel verschillen in de beheerplannen, in opzet en gedetailleerdheid. Dit is niet verrassend, omdat de Natura 2000-gebieden ook sterk in omvang verschillen (Veluwe: 91.200 ha, Landgoederen Brummen: 700 ha, IJsseluitwaarden: 9200 ha). Hoewel bij de voortoets telkens eenzelfde werkwijze is gehanteerd, kan de beschrijving van de Natura 2000-gebieden in onderhavige rapportage verschillen.

De Natura 2000-gebieden in Brummen

2. De Natuurbeschermingswet

Onderdelen van de natuurbeschermingswetgeving

De huidige natuurbeschermingswetgeving kent verschillende soorten van bescherming:

Soortbescherming: soortbescherming wordt gewaarborgd door de Flora- en faunawet. Deze wet beschermt inheemse planten- en diersoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle activiteiten die een mogelijk effect op de beschermde planten- en diersoorten kunnen hebben is toetsing aan de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Gebiedsbescherming: wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet beschermt de Natura 2000-gebieden (voorheen waren dit de Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden) en beschermde natuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de Natuurbeschermingswet noodzakelijk.

Planologische bescherming: daarnaast is er de planologische bescherming in bestemmingsplannen en via vergunningaanvragen. De Ecologische Hoofdstructuur wordt bijvoorbeeld op deze wijze beschermd.

Natuurbeschermingswet

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn in Nederland gebieden aangewezen als Natura 2000-gebied. De Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn hierin geïmplementeerd. Voor elk Natura 2000-gebied geldt een afzonderlijk aanwijzingsbesluit waarin het gebied wordt begrensd en waarin de instandhoudingsdoelstellingen zijn vastgelegd.

Binnen de gemeente Brummen liggen drie Natura 2000-gebieden: de Veluwe, de Landgoederen Brummen en de Uiterwaarden van de IJssel. De Veluwe en de IJsseluiterwaarden lopen tot ver over de gemeentegrenzen door. De ontwerp-aanwijzingsbesluiten voor deze drie gebieden hebben van 9 januari 2007 tot en met 19 februari 2007 ter inzage gelegen. Vervolgens worden er beheerplannen opgesteld.

Bij de bescherming van natuurgebieden geldt ook de 'externe werking'. Dat betekent dat ook ingrepen die plaatsvinden buiten het Natura 2000-gebied, niet mogen leiden tot aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen.

Voortoets

De voortoets verkent of de activiteiten waarin het bestemmingsplan voorziet mogelijke negatieve effecten kunnen hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied. Een voortoets kan drie mogelijke uitkomsten geven:

- Negatieve effecten kunnen worden uitgesloten. Verdere toetsing is niet nodig.
- Negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten, maar leiden niet tot een significante aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. In dit geval kan in overleg met de provincie worden besloten om een "verstorings- en verslechteringstoets" uit te voeren.
- De ontwikkeling leidt tot negatieve effecten, welke kunnen leiden tot significante aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. In dit geval is het noodzakelijk om een "passende beoordeling" uit te voeren. In een passende beoordeling wordt meer in detail de kans op een significant effect beoordeeld.

Beheerplannen

Op dit moment wordt gewerkt aan het opstellen van beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden. De provincie Gelderland is hierin het bevoegd gezag. Het concept-beheerplan zal door de minister van LNV betrokken worden bij de definitieve aanwijzing van het gebied. In het beheerplan worden de

instandhoudingsdoelstellingen uit het aanwijzingsbesluit nader uitgewerkt. In omvang, ruimte en tijd, wordt aangegeven welke maatregelen nodig zijn om de doelstellingen te bereiken en wordt getoetst of het gebruik dat al plaatsvindt in het gebied een negatief effect heeft op de instandhoudingsdoelstellingen.

De beheerplannen zijn nog niet gereed. Bij het uitvoeren van deze voortoets is wel gebruik gemaakt van de werkdocumenten van de beheerplannen¹²³ en van dezelfde informatie die ook voor de concept-beheerplannen is gebruikt.

¹ Provincie Gelderland/DHV: Natura 2000-beheerplan Veluwe, Hoofdrapport en Achtergrondrapport (werkversie), juni 2009.

² Provincie Gelderland/DHV: Beheerplan Natura 2000 Landgoederen Brummen (werkdocument). Mei 2009.

³ Provincie Gelderland/Arcadis: Beheerplan Natura 2000 Rijntakken, Eerste invulling versie KBG 27 mei en Achtergrondrapport bestaand gebruik (concept). 19 mei 2009.

3. Natura 2000-gebieden

In het buitengebied van Brummen liggen drie Natura 2000-gebieden: de Veluwe, de Landgoederen Brummen en de uiterwaarden van de IJssel. Dit hoofdstuk geeft van elk gebied:

- een gebiedsbeschrijving;
- de kwalificerende soorten (habitattypen, habitatsoorten en boredivogelsoorten);
- de instandhoudingsdoelstellingen.

De instandhoudingsdoelstellingen zijn specifiek voor elk Natura 2000-gebied geformuleerd. Per habitattype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau. De instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd in termen van behoud en/of verbetering⁴.

Een grote opgave wordt gelegd bij habitattypen die in een zeer ongunstige staat verkeren en waarvoor Nederland internationaal een grote verantwoordelijkheid heeft. Dit zijn de zogenaamde prioritair habitattypen of -soorten.

Algemene instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000

Naast de gebiedsspecifieke doelen gelden ook de volgende algemene doelen:

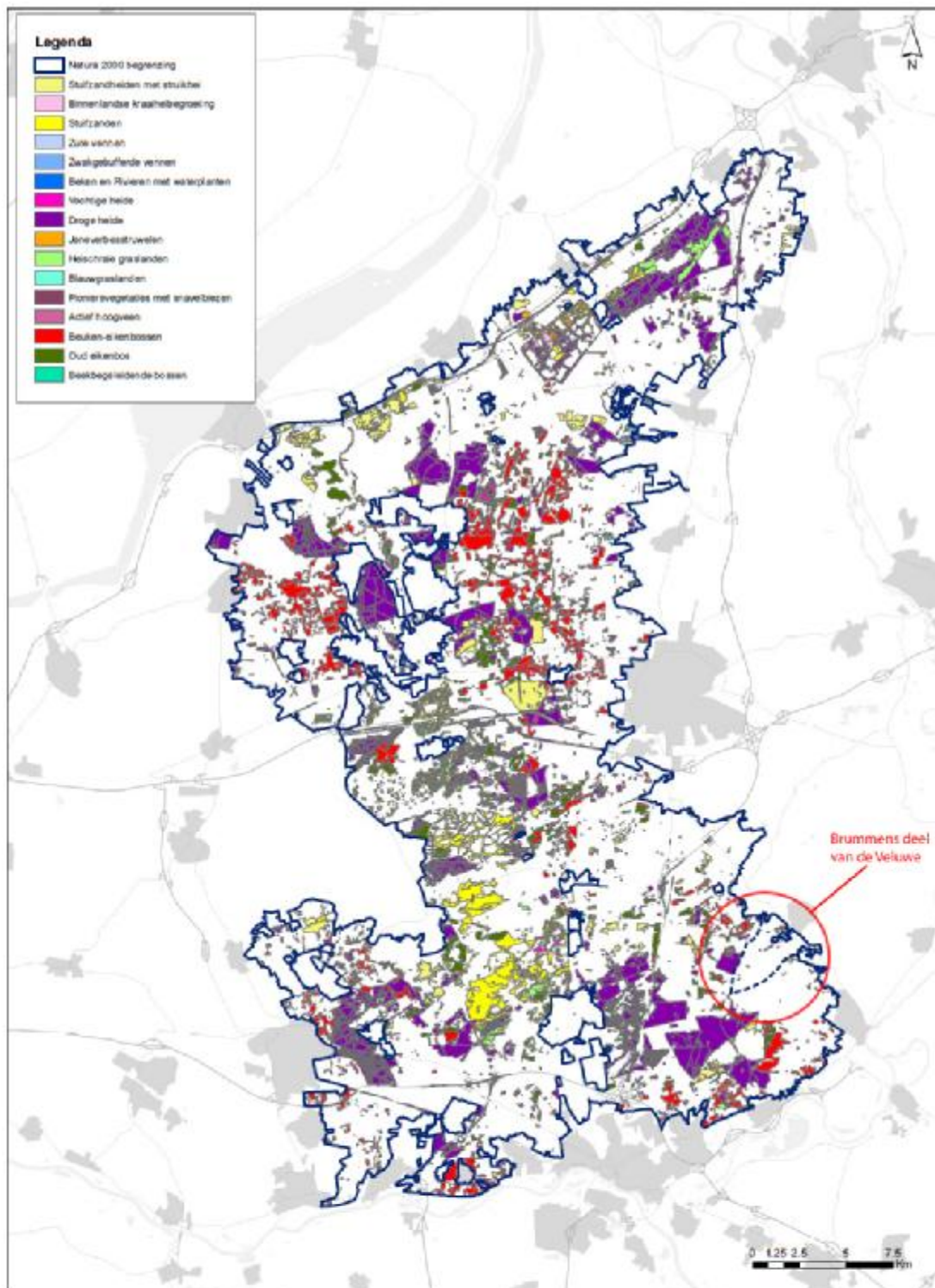
- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000-netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor all habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.
- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

3.1 Veluwe

De Veluwe is het grootste Natura 2000-gebied in Nederland. Het overgrote deel van de Veluwe is bebost (ca. 73.000 ha), waarvan ongeveer een kwart met loofbos en driekwart met naaldbos. De bossen worden afgewisseld met heidevelden, stuifzanden, vennen, landbouwenclaves en enkele beekdalen. Het 'systeem Veluwe' is opgebouwd uit vier landschappen, die in meer of mindere mate met elkaar samenhangen⁵:

⁴ Knelpunten- en kansanalyse', uitgevoerd door Kiwa Water Research/EGG-consult, oktober 2007 (<http://www.minlnv.nl/natura2000>).

⁵ Bron: Natura 2000-beheerplan Veluwe (werkversie), Provincie Gelderland/DHC, juni 2009.

De voorkomende habitattypen op de Veluwe, en de ligging het Brummense deel daarin.

- het open zandlandschap
- het oude boslandschap
- het vennenlandschap
- het bekenlandschap

Het deel van de Veluwe dat op grondgebied van de gemeente Brummen ligt bestaat voor het overgrote deel uit betrekkelijk jong naaldbos en gemengd bos. Dit bos wordt niet tot een Natura 2000 habitattypen gerekend, maar is wel van groot belang voor veel diersoorten en voor de biodiversiteit van de Veluwe in het algemeen. In het plangebied zijn enkele snippers van het 'oud boslandschap' aanwezig.

Oud boslandschap

Het oude boslandschap ligt vooral op de hoge en droge stuwwaldelen van de Veluwe. Kenmerken van het 'oud boslandschap' zijn de natuurlijke horizontale en verticale structuur in de vorm van open plekken en verschillende leeftijden van de bomen, veroorzaakt door natuurlijke processen. Er is sprake van geleidelijke overgangen en gradiënten naar de andere drie landschapstypen en de aanwezigheid van staand en liggend dood hout.

Dit landschapstype herbergt twee habitattypen (Beuken-Eikenbos en oud zuurminnend Eikenbos), drie broedvogels (wespendief, zwarte specht en nachtzwaluw) en één habitatsoort (vliegend hert).

In onderstaande tabel zijn per habitattypen en soort de instandhoudingsdoelstellingen en staat van instandhouding weergegeven.

Tabel 1: Staat van instandhouding, trend en instandhoudingsdoelstellingen van habitattypen, soorten en broedvogels in het Natura 2000 gebied Veluwe

Oud boslandschap	oppervlakte	kwaliteit	verspreiding	Staat van instandhouding landelijk	trend	Staat van instandhouding Veluwe
<i>Habitattypen</i>						
H9120 Beuken-eikenbos met hulst	uitbreiding	behoud		matig ongunstig	positief	matig ongunstig
H9190 Oude eikenbossen	uitbreiding	verbetering		matig ongunstig	negatief	matig ongunstig
<i>Habitatsoort</i>						
H1083 Vliegend hert	uitbreiding	verbetering	toename	matig ongunstig	?	matig ongunstig
<i>Broedvogelsoort</i>						
A072 Wespendief	behoud	behoud		gunstig	negatief	zeer ongunstig
A224 Nachtzwaluw	behoud	behoud		matig ongunstig	positief	gunstig
A236 Zwarte specht	behoud	behoud		gunstig	?	matig ongunstig

(bron: Natura 2000-beheerplan Veluwe, werkversie juni 2009)

Kansen

Kansen voor dit landschapstype liggen in het verbeteren van de ruimtelijke samenhang, vooral in jonge grove dennenbossen waar Zomereik zich tamelijk veel verjongt en op de overgangen van hei naar bos. Het grondgebied van Brummen is geen prioriteitsgebied waar omvorming van naaldbos naar loofbos zou moeten plaatsvinden.

Activiteiten, plannen of projecten die resulteren in een netto vergroting van de knelpunten zijn in principe niet toegestaan, omdat ze het behalen van de doelen nog verder frustreren.

Op locaties waar uitbreiding of verbetering plaats gaat vinden zijn plannen met negatieve gevolgen niet toegestaan. Buiten deze gebieden wordt minder streng omgegaan met de resultaten van een toetsing, omdat de doelstellingen niet op deze locatie gehaald hoeven te worden.

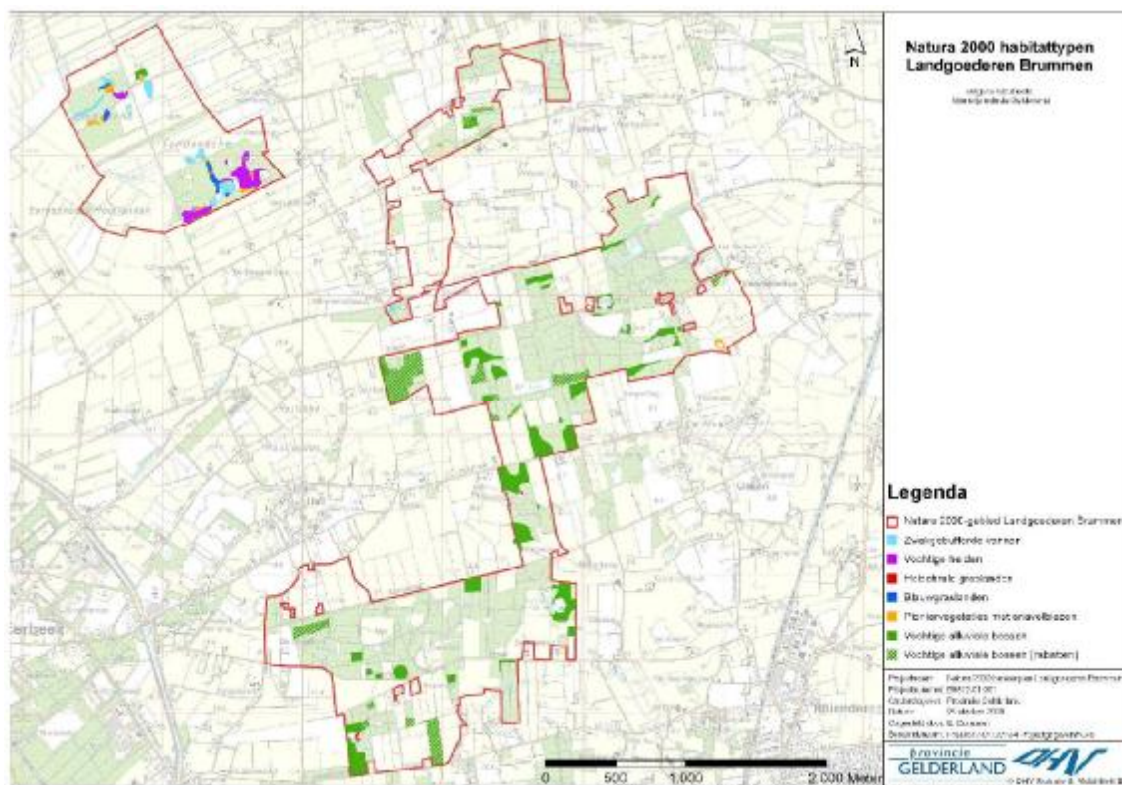
3.2 Landgoederen Brummen

Het Natura 2000-gebied Landgoederen Brummen bestaat uit verschillende deelgebieden: Empese en Tondese Heide, Leusveld en Landgoed Voorstonden. Deze deelgebieden liggen op de overgang van de hoge en droge zandgronden van de Veluwe naar het vochtige rivierkleigebied van het IJsseldal. De landgoederen danken hun bijzondere kwaliteit aan kwelwater.

Het gebied is aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrichtlijn, vanwege het belang voor de habitattypen 'heischrale graslanden' en 'vochtige alluviale bossen'.

De landgoederen Leusveld en Voorstonden zijn waardevol vanwege de restanten van oude bossen, lanen en houtwallen en het karakteristieke kleinschalige landschap. Door het reliëfrijke oppervlak is de diversiteit groot. Er zijn verschillende poelen in de laagten aanwezig die van belang zijn voor amfibieën als de kamsalamander en de knofflookpad. Langs de beken in het gebied komen elzenbroekbossen en vogelkers-essenbossen voor. Verder is een deel van de landgoederen in gebruik als landbouwgrond, voornamelijk weiland en akkers. Deze zijn in regulier agrarisch gebruik.

Natuurmonumenten is een belangrijke grondeigenaar in dit gebied. Een deel van de gronden wordt als reguliere agrarische grond verpacht (bestemming 'Agrarisch'), deels worden deze extensief beheerd en zijn bestemd tot 'Natuur'.

Voorkomende habitattypen in de Landgoederen Brummen

De Empese en Tondese Heide bevatten vochtige heidevelden, vennen, schrale graslanden en natte bosjes. Er zijn nog waardevolle restanten van blauwgrasland met soorten als Spaanse ruiter en blauwe zegge. Door veranderingen in de waterhuishouding is de vegetatie in deze graslanden in de loop der jaren veranderd en onder druk komen te staan.

De habitattypen H6230 heischrale graslanden en H91E0C vochtige alluviale bossen zijn aangeduid als prioritaire habitattypen (voorzien van een *). Deze habitattypen lopen het gevaar te verdwijnen. Internationaal heeft Nederland een grote verantwoordelijkheid voor deze habitattypen. Een belangrijke soort die hier voorkomt is de kamsalamander, waarvan de Landgoederen Brummen een relatief grote populatie herbergt.

De kwaliteit en staat van instandhouding van de habitattypen en –soorten is beoordeeld aan de hand van vier kwaliteitscriteria: (1) landschap en oppervlakte, (2) structuur, (3) flora en (4) fauna. Er zijn drie kwaliteitsniveaus onderscheiden: goed, voldoende en basaal.

Tabel 2: Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000 gebied Landgoederen Brummen

Habitatype		Huidige oppervlakte	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Staat van instandhouding landelijk	trend	Staat van instandhouding LG Brummen
H3130	Zwakgebufferde vennen	3,7 ha	+	=	Matig ongunstig	matig	Voldoende – goed
H4010A	Vochtige heiden	4,5 ha	>	>	Matig ongunstig	Matig	Basaal – voldoende
H6230	*Heischrale graslanden	0,2 ha	>	>	Zeet ongunstig	Zeet ongunstig	Basaal
H6410	Blauwgraslanden	1,2 ha	>	>	Zeet ongunstig	Matig	Basaal – voldoende
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	1,8 ha	=	=	Matig ongunstig	Matig tot gunstig	Basaal
H91E0C	*vochtige alluviale bossen	28,4 ha 17,0 ha rabatten	=	>	Matig ongunstig	Matig ongunstig	Voldoende

Soorten		Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling omvang leefgebied	Populatie doelstelling	Staat van instandhouding landelijk	trend	Staat van instandhouding LG Brummen
H1166	Kamsalamander	>	>	>	Matig ongunstig	=	goed
H1831	Drijvende waterweegbree	=	=	=	Matig ongunstig	=	?

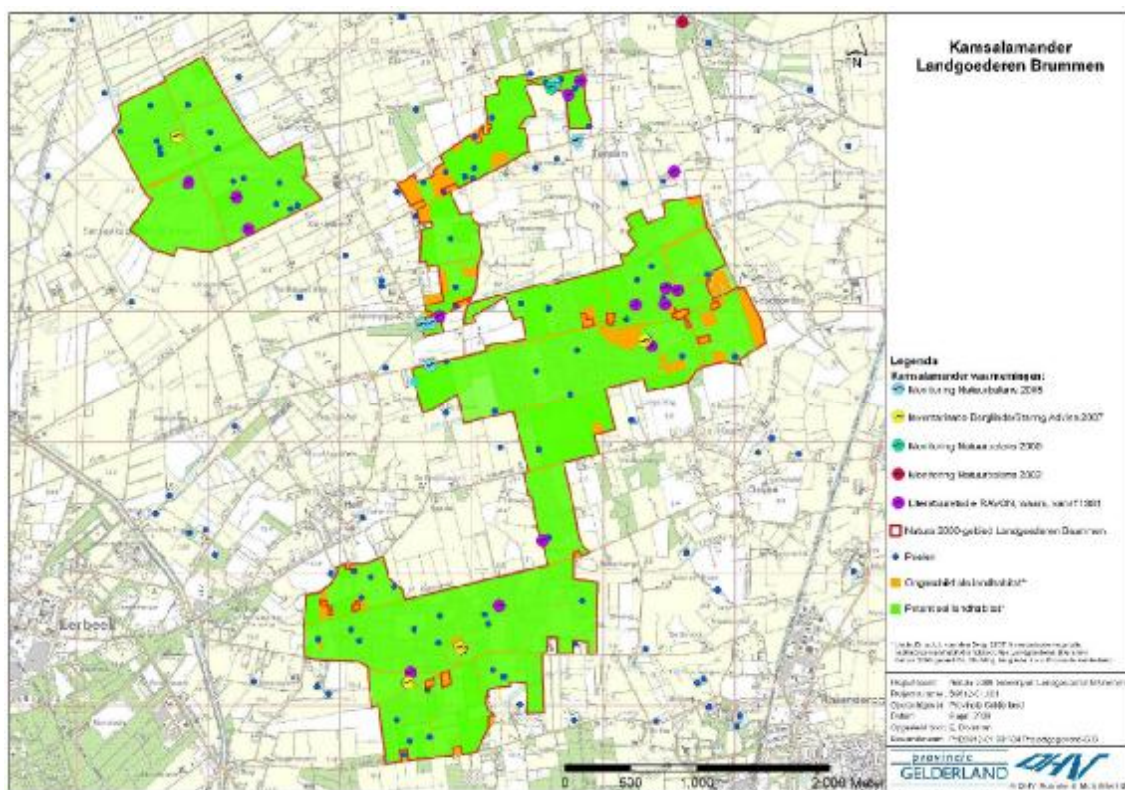
Bron: Beheerplan Natura 2000 Landgoederen Brummen, werkdocument mei 2009.

Kansen

Voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen worden verschillende streefbeeldet gehanteerd voor de Empese en Tondense Heide en de landgoederen Voorstonden en Leusveld. Van belang voor het behalen van de streefbeeldet is vooral het herstel van de hydrologie. Daarnaast wordt gestreefd naar verbetering van de kwaliteit en uitbreiding van het oppervlak van de habitattypen. Hiervoor zijn in het beheerplan zoekgebieden aangegeven. Voor het bereiken van de instandhoudingsdoelen is het niet nodig om de zoekgebieden in zijn geheel te gebruiken.

Voor de Empese en Tondense Heide wordt gestreefd naar een kleinschalig halfopen natte heide landschap, met overgangen naar de beekdalen. De vegetatie is overwegend laag met verspreid begeleidende opgaande beplanting en landschapselementen. De nadruk ligt op zwakgebufferde vennen, vochtige heiden, heischrale graslanden, blauwgraslanden en pioniersvegetatie met snavelbiezen.

Voor de Landgoederen Voorstonden en Leusveld wordt gestreefd naar een kleinschalig cultuurlandschap met beekbegeleidende bossen en overgangen naar kleinschalige (heischrale) graslanden met dotterbloemhooilanden. Hier ligt de nadruk op alluviale bossen en heischrale graslanden.

Het (potentieel) leefgebied van de kamsalamander

3.3 Uiterwaarden IJssel

Het gebied Uiterwaarden IJssel omvat het systeem van de rivier de IJssel, de aanliggende oeverwallen en de uiterwaarden. Het is een uitgestrekt gebied van 120 km lang. Het Brummense deel is dus maar een klein onderdeel van het totale gebied.

Langs het tracé van de IJssel bestaan grote landschappelijke verschillen; verschillen in hoogteligging, afwisseling tussen smalle en brede delen en tussen kleinschalige en grote open delen. Het Brummense deel ligt in het middendeel van de IJssel. De rivier slingert hier via brede meanders door het landschap. De rivier stroomt tussen relatief smalle, hoog gelegen uiterwaarden. Tot ver in de 20^e eeuw was dit deel nauwelijks bedijkt, er werd gewoond op zogenaamde pollen.

Cortenoever is een van de kenmerkende kronkelwaarden, met een duidelijk patroon van stroomruggen en geulen en kenmerkende meidoornhagen. Hier is sprake van een kleinschalig oud cultuurlandschap met daarin stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden. Plaatselijk komt hardhoutooibos voor.

Het Natura 2000-gebied "Uiterwaarden IJssel" is aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn, een klein deel, waaronder Cortenoever, ook in het kader van de Habitatrichtlijn.

De Kamsalamander is langs de IJssel beperkt tot een aantal hogere uiterwaarden. Voor het duurzaam behoud van de huidige populaties is de verbinding met de populaties in de flank van het IJsseldal (i.c. de Landgoederen Brummen) van belang.

Voorts zijn de uiterwaarden van belang voor diverse broedvogels en weidevogels. Karakteristiek voor de wat verruigde, langhalmige graslanden is de Kwartelkoning. Omdat de IJssel in de trektijd en wintermaanden geregeld buiten haar oevers treedt, ontstaan er plas-drassituaties die ideaal zijn voor ganzen, eenden en steltlopers. Vooral voor Kolgans, Grauwe Gans en Grutto is het een belangrijk gebied. Wanneer de uiterwaarden laat in het voorjaar onderlopen, ontstaat over grote oppervlakten een ideaal leefgebied voor het Porseleinhoen.

De hierboven genoemde vogelsoorten zijn in de onderhavige voortoets als indicatorsoort beschouwd: als het IJsseldal voor deze vogelsoorten geschikt is, is zij dat ook voor veel andere soorten. En: als voor deze soort geen nadelige effecten optreden, zullen de andere soorten ook blijven gedijen.

Tabel 3: Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel

		Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Hydrologische potentie	Huidige relatieve bijdrage	Potentiële relatieve bijdrage
H1620	Stroomdalgraslanden	Uitbreiding	Verbetering	****	++	++
H6510A	Glanshaverhooilanden	Uitbreiding	Verbetering	****	++	++
H91F0	Droge hardhoutooibossen	uitbreiding	Verbetering	****	++	++

Bron: Knelpunten- en kansenanalyse, Kiwa Water Research/EGG-consult. Oktober 2007.

Hydrologische potentie

**** zeer groot: sterke uitbreiding oppervlak is goed mogelijk en plaatselijk verbetering kwaliteit goed mogelijk

Huidige/potentiële relatieve bijdrage

++ zeer grote oppervlakte (>15%) en grotendeels goede kwaliteit en/of bijzondere kwaliteit

Kansen

In de visie voor het rivierengebied (zie: Beheerplan Natura 2000 Rijntakken) wordt aangesloten bij de natuurlijke systeemkenmerken van het rivierengebied. Overstroming en afzetting van zand en klei zijn bepalend en noodzakelijk voor de ontwikkeling van natuurwaarden.

In het beheerplan zijn de diverse kernopgaven genoemd (uitbreiding van habitattypen), maar vooralsnog ontbreekt het inzicht in specificatie naar locaties.

4. Het bestemmingsplan Buitengebied

4.1 Bestemmingen binnen Natura 2000

Het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Brummen is in hoofdzaak een conserverend plan dat de bestaande situatie en bestaande rechten vastlegt. In de drie Natura 2000-gebieden komen de volgende bestemmingen voor:

Tabel 4: Voorkomende bestemmingen in de Natura 2000-gebieden

Bestemming/aanduiding	Veluwe	Landgoederen Brummen	IJssel uiterwaarden
Agrarisch	(X)	X	
Agrarisch - uiterwaard			X
- agrarisch bouwperceel		(X)	(X)
Bedrijf	(X)		(X)
Bos	X	X	X
Landhuis		(X)	(X)
Natuur	X	X	X
Recreatie			
Sport			
Verblijfsrecreatie	X		
Verkeer	(X)	(X)	(X)
Water	X	X	X
Wonen	(X)	(X)	(X)

X: bestemming komt voor binnen Natura 2000-gebied

(X): bestemming valt buiten de begrenzing, maar ligt wel direct aangrenzend

Opgemerkt wordt dat in de ontwerp-aanwijzingsbesluiten voor de Natura 2000-gebieden een aantal vormen van gebruik buiten de begrenzing zijn gelaten. In het ontwerp-aanwijzingsbesluit heten zij “tekstueel geëxclaveerd”. Het betreft de bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en wegen. Voor de Veluwe geldt bovendien dat ook gronden die in agrarisch gebruik zijn geen deel uitmaken van het Natura 2000-gebied, omdat deze gronden geen deel uitmaken van de te beschermen soorten en geen habitattypen herbergen waarvoor het gebied is aangewezen.

Alhoewel deze bestemmingen buiten het Natura 2000-gebied vallen, kunnen ze door hun externe werking wel effect hebben op de natuur in een Natura 2000-gebied. In deze voortoets worden ze daarom wel in beschouwing genomen (zie paragraaf 4.3). In de tabel zijn ze met een (X) aangegeven.

‘Bestaand gebruik’ volgens de beheerplannen

In de natuurwetgeving wordt het begrip ‘bestaand gebruik’ gehanteerd. Het bestaand gebruik is, tot het moment dat beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden zijn vastgesteld, niet vergunningplichtig. Bestaand gebruik is gedefinieerd als alle activiteiten die (op het moment van aanwijzing) in het gebied aanwezig waren, dan wel waren vergund of in een bestemmingsplan vastgelegd.

Uit geen van de beheerplannen blijkt dat het bestaande gebruik (in Brummen) significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen heeft. Dat betekent dat voor bestaande activiteiten geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet nodig is.

4.2 Ontwikkelingen volgens het bestemmingsplan Buitengebied

Naast het vastleggen van het bestaande gebruik, biedt het bestemmingsplan ook de mogelijkheid voor nieuwe ontwikkelingen. Het betreft:

- bij recht: uitbreiding van bebouwing binnen de bouwpercelen c.q. bestemmingsvlakken;
- (kleinschalige) ontwikkelingen waarvoor een ontheffing nodig is;
- (kleinschalige) ontwikkelingen waarvoor een wijzigingsprocedure doorlopen moet worden;
- werken en werkzaamheden waarvoor een aanlegvergunning nodig is.

De toegelaten ontwikkelingen zijn altijd kleinschalig en van beperkte omvang. Het bestemmingsplan maakt geen grootschalige nieuwe ontwikkelingen mogelijk.

Ontwikkelingen **bij recht** toegelaten:

Bestemming	Bij recht toegelaten ontwikkeling
Agrarisch	Uitbreiding bedrijfsgebouwen binnen agrarisch bouwperceel. Uitbreiding bedrijfswoning.
Bos	-
Bedrijf (niet-agrarisch)	Bedrijfsgebouwen mogen 10% worden uitgebreid binnen bestemmingsvlak. Uitbreiding bedrijfswoning.
Landhuis	Bestaande bebouwing mag 10% worden uitgebreid binnen bestemmingsvlak.
Maatschappelijk	Bestaande bebouwing mag 10% worden uitgebreid binnen bestemmingsvlak.
Natuur	-
Recreatie	Bestaande bebouwing mag 10% worden uitgebreid binnen bestemmingsvlak.
Sport	Bestaande bebouwing mag 10% worden uitgebreid binnen bestemmingsvlak.
Verblijfsrecreatie	Gemeenschappelijke voorzieningen mogen 10% worden uitgebreid binnen bestemmingsvlak.
Verkeer	-
Water	-
Wonen	Woningen mogen met 25% worden uitgebreid tot max. 150 m ² . Bijgebouwen max. 75 m ² . Saneringsregeling bijgebouwen leidt tot afname bebouwing.
Overige bestemmingen (leidingen, waterstaatsfuncties)	-

Ontwikkelingen toegelaten na **ontheffing**:

	Ontheffing
1	10% afwijking van genoemde maten
2	2 ^e agrarische dienstwoning
3	Exploiteren van een minicamping

4	Vormwijziging agrarisch bouwperceel
4a	Overschrijding grens agr. bouwperceel
4b	Sleufsilo's/mestplaten buiten agr. bouwperceel
5	Uitoefenen niet-agrarische nevenactiviteiten
6	Oprichten paardenbak
7	Uitoefenen andere niet-agrarische bedrijfsactiviteiten
8	Nevenactiviteiten in landhuis
9	Verhogen maximaal aantal standplaatsen mobiele kampeermiddelen
10	Woningsplitsing
11	Logies en ontbijt of lichte horecavoorzieningen bij woningen
12	Plaatsing antennemasten
12a	Multifunctioneel gebruik van bebouwing bij sportvoorziening

*Ontwikkelingen toegelaten **na planwijziging**:*

	Wijziging
13	Vergroten agrarisch bouwperceel
14	Omzetten agrarisch bouwperceel of bedrijf in Wonen
15	Omzetten agrarische bestemming in Bos of Natuur
16	Omzetten agrarisch bouwperceel in Bedrijf
17	Extra bouwmogelijkheden in uiterwaarden

*Ontwikkelingen toegestaan met een **aanlegvergunning***

1	Ophogen, egaliseren of afgraven van de bodem
2	Aanleggen en verharderen van wegen of andere oppervlakteverhardingen
3	Aanleggen en dempen van sloten, watergangen of andere waterpartijen
4	Werken/werkzaamheden die de waterhuishouding beïnvloeden
5	Aanbrengen van ondergrondse leidingen en daarmee verband houdende constructies
6	Vellen en rooien van bomen en andere houtopstanden
7	Bebossen of aanplanten van houtopstanden
8	Scheuren van grasland
9	Diepploegen
10	Telen van gewassen die negatieve invloed kunnen hebben op wateren van het hoogste ecologische niveau

4.3 Wel of geen toetsing nodig?

Effecten van bestaand gebruik

In de (concept-)beheerplannen voor de Veluwe, Landgoederen Brummen en de IJsseluiterwaarden (beschreven in het beheerplan Rijntakken) zijn de effecten van het bestaand gebruik beoordeeld. De conclusies uit deze onderzoeken, zijn gebruikt in de voortoets.

In de ontwerp-aanwijzingsbesluiten zijn de bestaande bouwpercelen, tuinen en erven tekstueel buiten de begrenzing gelaten (geëxclaveerd). Reden hiervoor is dat de te beschermen waarden niet binnen deze gebieden voorkomen. In de beheerplannen is bovendien gesteld dat bewoning geen negatieve effecten uitstraalt. Dat geldt ook voor de bestaande bedrijven. De overlap van de zone van verstoring met het leefgebied van de meeste broedvogels is beperkt, of de verstoring die bedrijven veroorzaken is niet relevant voor de betreffende soort of habitatype.

Wat wel effect kan hebben zijn grondwateronttrekkingen door de industrie (bijv. de papierfabrieken). Dit is echter niet iets dat in het bestemmingsplan wordt geregeld.

Ook wegen, paden en overige verhardingen zijn tekstueel geëxclaveerd. De habitattypen en leefgebieden van soorten bevinden zich buiten de wegen en paden. Daarom hebben verkeersbewegingen op wegen en paden geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen.

Recreatie kan wel een bron van verstoring van leefgebieden en habitattypen zijn. Als gevolg van recreatie kan verstoring opstreden door geluid, optische verstoring of mechanische effecten (=betreding). De beheerplannen beoordelen het versturende effect verschillend. In de Landgoederen Brummen zijn de voorkomende habitattypen en soorten alleen gevoelig voor betreding (mechanische effecten). De gevoelige gebieden bevinden zich echter tussen de wegen en paden en daarom zijn er geen significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen.

De Veluwe is bedekt met een fijnmazig netwerk van wegen en paden. In het beheerplan is gesteld dat de recreanten afzonderlijk geen effect hebben, maar cumulatief kan dat wel zijn. Het gebruik is echter zo verspreid dat het niet mogelijk is om een 'dader' aan te wijzen. Bestaande routes of plekken leveren geen extra verstoring op, maar nieuwe recreatievoorzieningen in rustige gebieden wel.

De algemene conclusie uit de beheerplannen is dat het bestaand gebruik (het conserverende deel uit het bestemmingsplan) niet leidt tot significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen.

Ontwikkelingen binnen het bouwperceel

Een deel van de ontwikkelingen, die mogelijk worden gemaakt in het bestemmingsplan, vindt plaats *binnen* het bouwperceel c.q. het bestemmingvlak, en daarmee buiten de Natura 2000-begrenzing.

Deze ontwikkelingen zijn beperkt van aard. Het betreft een kleine uitbreiding van gebouwen (maximaal 10%) van het bebouwd oppervlak (bij woningen 25%). Alleen bij agrarische bedrijven kan meer worden gebouwd. De uitbreidingen vinden altijd plaats binnen het bouwperceel en zullen derhalve geen uitstralingseffect hebben op de omgeving en dus ook geen negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen⁶.

Andere ontwikkelingen die – na ontheffing of wijziging – binnen het bouwperceel mogelijk worden gemaakt zijn:

- het uitoefenen van niet-agrarische nevenactiviteiten (bij een agrarisch bedrijf)
- woningsplitsing
- het verlenen van logies en ontbijt of lichte horecavoorzieningen
- omzetten van een agrarisch bouwperceel in wonen of in een niet-agrarisch bedrijf

Al deze activiteiten vinden plaats binnen de (bestaande) gebouwen. Er zijn geen uitstralingseffecten op de omgeving te verwachten. Een functiewijziging van een agrarisch bedrijf in een niet-agrarische functie of in wonen zal zelfs een positief effect hebben, omdat dit leidt tot een afname van de ammoniakemissie (en vaak ook van het aantal verkeersbewegingen). Bovendien moet voor het verkrijgen van de ontheffing/wijziging worden voldaan aan een aantal criteria, waaronder een weinig

⁶ Een bijzondere plaats in de toetsing betreft de depositie van ammoniak. Zie hiervoor paragraaf 5.6.

verkeersaantrekkende werking, parkeren, laden en lossen op eigen erf en geen bedrijvigheid in een zware milieucategorie.

Het plaatsen van antennemasten (hiervoor is een ontheffing vereist) is niet mogelijk in een Natura 2000-gebied. Het effect hiervan wordt derhalve niet getoetst.

De conclusie luidt dat ontwikkelingen binnen het bouwperceel geen negatief effect zullen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen. Deze ontwikkelingen worden in deze voortoets niet nader onderzocht.

Resteert: de ontwikkelingen die nader worden getoetst (in hoofdstuk 5)

Uit voorgaand betoog is gebleken welke ontwikkelingen, genoemd in paragraaf 4.2, niet verder onderzocht hoeven te worden. Wat resteert zijn de volgende ontwikkelingen die wel nader zullen worden getoetst in hoofdstuk 5:

- Exploiteren van een minicamping (bij een agrarisch bedrijf) (a)
- Vormwijziging van een agrarisch bouwperceel (b)
- Overschrijding van de grens van een agrarisch bouwperceel (c)
- Sleufsilo's en mestplaten buiten het agrarisch bouwperceel (d)
- Oprichten van een paardenbak (bij een agrarisch bedrijf of een woning) (e)
- Verhogen van het maximaal aantal standplaatsen op een kampeerterrein (f)
- Vergroting van een agrarisch bouwperceel (g)
- Het omzetten van een agrarische bestemming in Bos of Natuur (h)
- Extra bouwmogelijkheden in de uiterwaarden (i)

Diverse van deze ontwikkelingsmogelijkheden vinden plaats direct aansluitend aan het agrarische bouwperceel (nrs. a, b, c, d, e, g, i). In de effectbeschrijving worden deze ontwikkelingen om die reden samengenomen. Het meest direct effect hiervan is het mogelijke oppervlakteverlies van leefgebied. Verstoring door licht of geluid is veel minder aan de orde: het gaat immers om een reeds bestaand gebruik op de locatie, waarvan is geconcludeerd dat het geen nadelig effect heeft.

5. Te verwachten effecten

5.1 Werkwijze

In het vorige hoofdstuk is aangegeven welke ontwikkelingen door het bestemmingsplan Buitengebied mogelijk worden gemaakt. In paragraaf 4.3 is toegelicht welke ontwikkelingen niet nader hoeven te worden onderzocht, omdat een negatief effect kan worden uitgesloten.

In dit hoofdstuk worden de overige ontwikkelingen getoetst op hun effect op de instandhoudingsdoelstellingen van de drie Natura 2000-gebieden in de gemeente Brummen. Bij deze beoordeling is uitgegaan van de effecten die mogelijk kunnen optreden.

Bij de beoordeling is gebruik gemaakt van de effectenindicator van LNV (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000), de werkversies van de beheerplannen en “expert judgement”. Er is geen onderzoek uitgevoerd ten behoeve van de voortoets.

De drie Natura 2000-gebieden worden afzonderlijk getoetst. De voortoets geeft achtereenvolgens antwoord op de volgende vragen:

1. Welke bestemmingen komen voor in het Natura 2000-gebied en welke ontwikkelingen zijn binnen deze mogelijk? Hierbij wordt ook gekeken naar de bestemmingen die weliswaar buiten de begrenzing vallen (zijn geëxclaveerd), maar mogelijk een extern effect kunnen hebben.
2. Waar bevinden zich de voorkomende habitattypen, habitatsoorten en broedvogelsoorten? Deze informatie is ontleend aan de concept-beheerplannen.
3. Waar zijn de habitattypen en soorten gevoelig voor? Deze informatie is ontleend van de effectenindicator van LNV.
4. Heeft de ontwikkeling, zoals opgenomen in het bestemmingsplan, een verstorend effect op de voorkomende habitats en soorten? En is dit mogelijk een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen?

De beoordeling leidt tot een van de volgende kwalificaties ten aanzien van de instandhoudingsdoelstellingen:

- a. geen negatief effect
- b. geen significant negatief effect
- c. mogelijk een significant negatief effect
- d. effect onbekend

5.2 Veluwe

Het Brummense deel van het Natura 2000-gebied Veluwe is grotendeels bestemd als Bos (al dan niet met natuurwaarden). Er komen slechts enkele andere functies voor: enkele woningen en recreatiewoningen en een drietal recreatiebedrijven: het vakantiepark Coldenhove, de verblijfsaccommodatie Zuiderzon en een natuurkampeerterrein. Binnen het gebied liggen geen agrarische bedrijven.

Het gebied tussen de Coldenhovenseweg en de Boshoffweg, waar meerdere functies liggen (bedrijven, waaronder papierfabrieken, zwembad, woningen en gronden met een agrarische bestemming) vallen buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied.

Gevoeligheden

De verblijfsrecreatieterreinen betreffen terreinen die reeds intensief (Coldenhove, Zuiderzon) of minder intensief (natuurkampeerterrein) worden gebruikt. Zij maken geen deel uit van de habitattypen Beuken-eikenbos met hulst of Oude eikenbossen. Andere habitat- en broedvogelsoorten, die kenmerkend zijn voor dit gebied, zijn zeer gevoelig voor optische of mechanische effecten (vliegend hert) of gevoelig voor geluid of licht (wespendief, nachtzwaluw, zwarte specht). Gelet op het bestaande gebruik worden deze soorten niet verwacht op de recreatieterreinen.

Tabel 5: Effecten op soorten/habitattypen op de Veluwe

	Habitattypen en soorten	Storingsfactor	Oppervlakte verlies	Versnippering	verzuring	vermesting	verzoeting	verzilting	verontreiniging	verdroging	vernatting	Verandering stroomsnelheid	Verandering overstromingsfrequentie	Verandering dynamiek substraat	Verstoring door geluid	Verstoring door licht	Verstoring door trilling	Optische verstoring	Verstoring door mechanische effecten	Verandering in populatiedynamiek	Bewuste verandering aanplanten
H9120	Beuken-eikenbos met hulst		■	■	■	■	■	■	■	■	■	x	x	x	x	x	x	■	■	■	■
H9190	Oude eikenbossen		■	■	■	■	■	■	■	■	■	x	x	x	x	x	x	■	■	■	■
H1083	Vliegend hert		■	■	■	■	x	■	■	■	■	x	x	■	..	..	..	■	■	■	■
A072	Wespendief		■	■	■	■	■	■	■	■	■	x	■	■	■	■	■	■	■	■	■
A224	Nachtzwaluw		■	■	■	■	■	■	■	■	■	x	■	■	■	■	■	■	■	■	■
A236	Zwarte specht		■	■	■	■	■	■	■	■	■	x	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■ zeer gevoelig

■ gevoelig

■ niet gevoelig

x n.v.t.

.. onbekend

Toetsing

Ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt zijn:

Ontwikkeling	Toetsing
Bestemming “Verblijfsrecreatie”	
<i>Bij recht</i> Uitbreiding van de gemeenschappelijke voorzieningen met 10% van de oppervlakte	De uitbreiding van de bebouwing vindt plaats binnen het bestaande verblijfsrecreatieterrein. Deze terreinen worden reeds recreatief gebruikt, waardoor er reeds sprake is van verstorende invloeden als geluid en licht. De habitattypen en soorten waarvoor de Veluwe is aangewezen, komen niet voor binnen deze terreinen en evenmin in de directe omgeving. De instandhoudingsdoelstellingen worden niet aangetast. Conclusie: geen negatief effect
<i>Na ontheffing</i> Het verhogen van het maximum aantal standplaatsen voor mobiele kampeermiddelen	De uitbreiding van het aantal kampeerplaatsen vindt plaats binnen het bestaande terrein. Deze terreinen worden reeds recreatief gebruikt, waardoor er reeds sprake is van verstorende invloeden als geluid en licht. De habitattypen en soorten waarvoor de Veluwe is aangewezen, komen niet voor binnen deze terreinen en evenmin in de directe omgeving. De instandhoudingsdoelstellingen worden niet aangetast. Conclusie: geen negatief effect

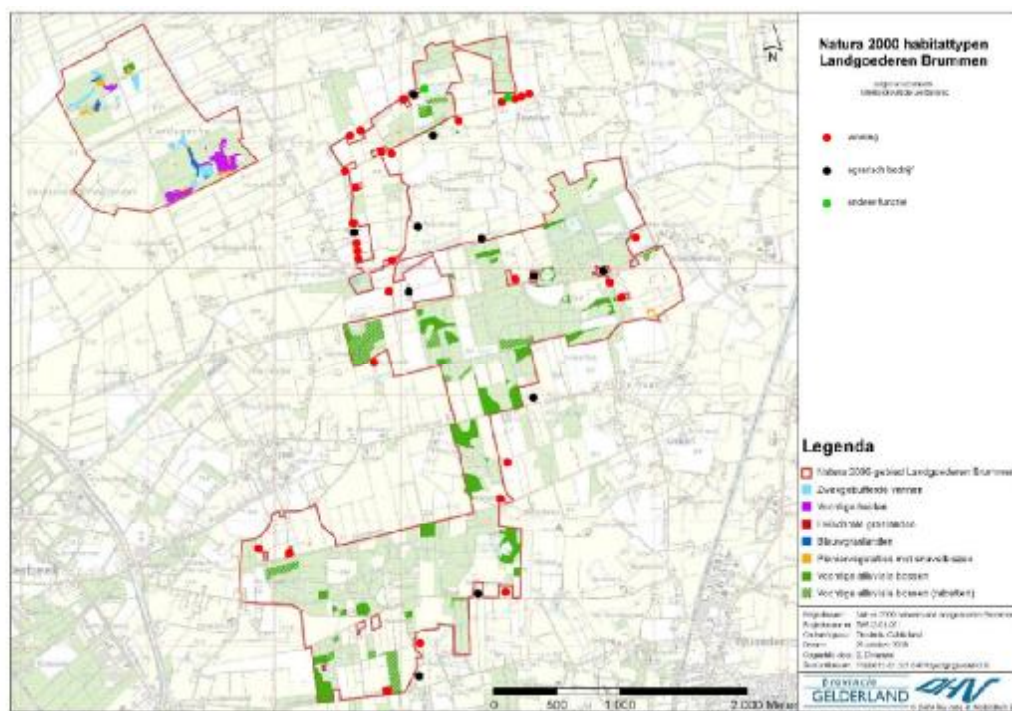
5.3 Landgoederen Brummen

De Empese en Tondense Heide zijn in hun geheel bestemd als Natuur en voor een klein deel als Bos. Binnen deze gebieden zijn geen nieuwe ontwikkelingen toegelaten.

Op de landgoederen Leusveld en Voorstonden komen meer functies voor. Binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied liggen ook agrarische gronden, woningen en het landhuis Leusveld (alleen voor bewoning in gebruik). Landhuis Voorstonden is buiten de begrenzing gehouden, evenals de bouwpercelen van agrarische bedrijven. De bouwpercelen grenzen in een aantal gevallen wel direct aan het Natura 2000-gebied. Ontwikkelingen grenzend aan het bouwperceel worden daarom getoetst.

De agrarische bedrijven grenzen niet direct aan gebieden waar de te beschermen habitattypen op dit moment reeds voorkomen. Voor één bedrijf (aan de Voorstondenseweg) zijn er geen mogelijkheden om aansluitend aan het bouwperceel iets te doen, omdat deze wordt omgeven door de bestemming ‘Bos’. Daarnaast is er één bedrijf dat is gelegen in het “zoekgebied alluviale bossen”. Ontwikkelingen buiten het bouwperceel kunnen hier effect hebben op de toekomstige ontwikkelingen van natuur, nl. een

beperkt oppervlakteverlies van het gebied waar nieuwe natuur *kan* worden ontwikkeld. Omdat dit slechts een potentiële waarde is, kan dit niet worden beschouwd als een significant effect.

Aanwezige agrarische bedrijven, woningen en andere functies in relatie tot de voorkomende habitattypen

Gevoeligheden

De Landgoederen Brummen zijn vooral gevoelig voor activiteiten die de abiotische omstandigheden beïnvloeden. Met name veranderingen in de grondwaterstanden en waterkwaliteit en vermestende invloed vanuit de landbouw (N-depositie) kunnen bedreigend zijn voor de natuurwaarden. Bovendien is het een belangrijk leefgebied voor de kamsalamander. Voor het landhabitat van de kamsalamander zijn vooral bosjes en houtwallen van belang. Akkers maken geen deel uit van het leefgebied en ook in weilanden zijn nauwelijks kamsalamanders te verwachten. Als het rooien van landschapselementen op grote schaal plaatsvindt, kan dat de kwaliteit van het leefgebied aantasten.

Tabel 6: Effecten op soorten/habitattypen in de Landgoederen Brummen

	Habitattypen en soorten	Storingsfactor	Oppervlakte velries	Versnippering	verzuring	vermesting	verzoeting	verzilting	verontreiniging	verdroging	vernatting	Verandering stroomsnelheid	Verandering overstromingsfrequentie	Verandering dynamiek substraat	Verstoring door geluid	Verstoring door licht	Verstoring door trilling	Optische verstoring	Verstoring door mechanische effecten	Verandering in populatiedynamiek	Bewuste verandering	coördinaten
H3130	Zwakgebufferde vennen		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	x	x	x	x	x	■	■	■	
H4010A	Vochtige heiden		■	■	■	■	■	■	■	■	■	x	..	x	x	x	x	x	■	■	■	
H6230	Heischrale graslanden		■	■	..	■	■	■	■	■	■	x	x	x	x	x	x	x	■	■	■	
H6410	Blauwgraslanden		■	■	■	■	■	■	■	■	■	x	■	x	x	x	x	x	■	■	■	
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen		■	■	■	■	■	■	■	■	■	x	■	x	x	x	x	x	■	■	■	
H91E0C	Vochtige alluviale bossen		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	x	x	x	x	x	■	■	■	
H1831	Drijvende waterweegbree		..	x	■	■	■	■	..	■	■	■	x	■	x	x	x	x	■	x	■	
H1166	Kamsalamander		■	■	■	■	x	■	■	■	■	x	■	■	..	..	..	..	■	■	■	■

■ zeer gevoelig

■ gevoelig

■ niet gevoelig

x n.v.t.

.. onbekend

Toetsing

Ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt zijn:

Ontwikkeling	Toetsing
Bestemming "Agrarisch"	
<i>Bij recht</i> Uitbreiding bebouwing binnen het bouwperceel	Bouwpercelen vallen buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied. Het bouwen binnen een bouwperceel heeft derhalve geen effect op de instandhoudingsdoelstellingen. <i>Uitbreiding van veestallen (in relatie tot ammoniak): zie paragraaf 5.6.</i>
<i>Na ontheffing</i> Exploiteren van een minicamping Vormwijziging agrarisch bouwperceel Overschrijding agrarisch bouwperceel Sleufsilo's/mestplaten buiten het bouwperceel Vergroten agrarisch bouwperceel <i>Na wijziging</i> Vergroten agrarisch bouwperceel	Genoemde ontheffingen en wijzigingen hebben allemaal betrekking op gronden die direct grenzen aan het agrarisch bouwperceel. De beschrijving van de effecten is daarom van toepassing op alle genoemde ontwikkelingen. Effecten die kunnen optreden door

	ontwikkelingen buiten het bouwperceel zijn oppervlakteverlies, versnippering of verstoring door geluid, licht, betreding of optische verstoring. De agrarische bedrijven grenzen niet aan de voorkomende habitattypen, waardoor er geen negatief effect is te verwachten op de aanwezige natuurwaarden. Het potentiële gebied (zoekgebied alluviale bossen) wordt iets kleiner, maar dit is geen significant effect. In de directe omgeving van één bedrijf (Voorstondensestraat) zijn waarnemingen gedaan van de kamsalamander. Dit is een zeer gevoelige soort. Het betreffende bedrijf wordt echter omgeven door 'Bos'. Activiteiten buiten het agrarisch bouwperceel zijn om die reden reeds uitgesloten. Bij een tweede bedrijf aan de Voorstondensestraat is de directe omgeving aangemerkt als 'ongeschikt als landhabitat' voor de kamsalamander. Ontwikkelingen buiten het bouwperceel hebben derhalve ook hier geen effect. Conclusie: geen negatief effect.
<i>Na ontheffing</i> Het oprichten van een paardenbak bij een agrarisch bedrijf of een burgerwoning	De aanleg van een paardenbak is, behalve bij agrarische bedrijven, ook mogelijk bij een burgerwoning, direct aansluitend op de bestemming 'Wonen'. De woningen liggen meer verspreid over het gebied. Zij liggen niet direct in of nabij de te beschermen habitattypen. Wel liggen zij in het <i>potentieel</i> leefgebied van de kamsalamander. Het omzetten van grasland in een paardenbak is negatief voor de kamsalamander. Een negatief effect kan daarom niet worden uitgesloten. Conclusie: er is weliswaar sprake van een mogelijk effect, maar dit wordt niet beschouwd als een significant effect. Het gaat immers om <i>potentieel</i> landhabitat. Geadviseerd wordt om bij de criteria voor de ontheffing de voorwaarde op te nemen dat moet worden uitgesloten dat de aanleg significante negatieve gevolgen heeft voor de instandhoudingsdoelstellingen. In voorkomend geval dient aanvullend onderzoek naar de Kamsalamander plaats te vinden.
<i>Na wijziging</i> Omzetten bestemming 'Agrarisch' in 'Bos' of 'Natuur'	Bestemmingswijziging naar Bos of Natuur zal in zijn algemeenheid vooral een positieve invloed

	hebben op de Natura 2000-gebieden. Conclusie: geen negatief effect. Aanbevolen wordt om als criterium in de Natura 2000-gebieden op te nemen dat het beheer moet aansluiten op de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied.
--	--

5.4 Uiterwaarden IJssel

De uiterwaarden zijn bestemd als 'Agrarisch – Uiterwaard' en als 'Natuur' en 'Bos'. In de uiterwaarden ligt een pand van Staatsbosbeheer, een viertal agrarische bedrijven, twee landhuizen en enkele woningen. Vanwege de Beleidslijn Grote Rivieren hebben de bestaande functies minder ontwikkelingsmogelijkheden dan elders in het buitengebied. Het exploiteren van een minicamping of het aanleggen van een paardenbak is bijvoorbeeld in de uiterwaarden niet toegestaan.

De gebieden waar de meest waardevolle natuurwaarden voorkomen (stroomdalgrasland, glanshaverhooiland) zijn in eigendom van natuurbeherende instanties en bestemd als natuur. Hier zijn geen ontwikkelingen toegestaan.

Daarnaast zijn er natuurwaarden die juist tot ontwikkeling zijn gekomen dankzij het agrarisch gebruik. De betekenis als weidevogel- en ganzengebied is aan het agrarisch gebruik te danken.

Tabel 7: Effecten op soorten/habitattypen in de Uiterwaarden IJssel

	Habitattypen en soorten	Storingsfactor	Oppervlakte velries	Versnippering	verzuring	vermesting	verzoeting	verzilting	verontreiniging	verdroging	vernatting	Verandering stroomsnelheid	Verandering overstromingsfrequentie	Verandering dynamiek substraat	Verstoring door geluid	Verstoring door licht	Verstoring door trilling	Optische verstoring	Verstoring door mechanische effecten	Verandering in populatiedynamiek	Bewuste verandering coördinaten
H6120	Stroomdalgraslanden		■	■	■	■	■	■	■	■	■	x	■	x	x	x	x	■	■	■	■
H6510A	Glanshaverhooilanden		■	■	■	■	■	■	■	■	■	x	■	x	x	x	x	■	■	■	■
H91F0	Droge hardhoutoibossen		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	x	x	x	x	■	■	■	■
H1166	Kamsalamander		■	■	■	■	x	■	■	■	■	x	■	■	■	■	■	■	■	■	■
A043	Grauwe gans		■	■	■	■	■	■	■	■	■	x	■	■	■	■	■	■	■	■	■
A156	Grutto		■	■	■	■	■	■	■	■	■	x	■	■	■	■	■	■	■	■	■
A041	Kolgans		■	■	■	■	■	■	■	■	■	x	■	■	■	■	■	■	■	■	■
A122	Kwartelkoning		■	■	■	■	■	■	■	■	■	x	■	■	■	■	■	■	■	■	■
A119	Porseleinhoen		■	■	■	■	■	■	■	■	■	x	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■ zeer gevoelig

■ gevoelig

■ niet gevoelig

x n.v.t.

.. onbekend

Gevoeligheden

De kenmerkende habitattypen zijn zeer gevoelig voor verandering van milieuomstandigheden: verzuring, verzilting en in iets mindere mate door vermesting, verontreiniging of vernatting. Ook factoren als verandering in de overstromingsfrequentie of mechanische effecten (betreding) kunnen een negatief effect hebben.

Voor de kamsalamander is vooral het behoud van bosjes en landschapselementen van belang. Weidevogels en ganzen kunnen ook gevoelig zijn voor verandering in milieuomstandigheden (zoals verzuring, verontreiniging, verstoring door licht). De grutto en het porseleinhoen zijn zeer gevoelig voor verdroging.

Toetsing

Ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt zijn:

Ontwikkeling	Toetsing
<i>Bij recht</i> Uitbreiding van bebouwing met maximaal 10%	Bouwpercelen vallen buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied. Het bouwen binnen een bouwperceel heeft derhalve geen effect op de instandhoudingsdoelstellingen. Conclusie: Geen negatief effect
<i>Na ontheffing</i> Vormwijziging agrarisch bouwperceel Overschrijding agrarisch bouwperceel Sleufsilo's/mestplaten buiten het bouwperceel <i>Na wijziging</i> Vergroten agrarisch bouwperceel	Genoemde ontheffingen en wijzigingen hebben allemaal betrekking op gronden die direct grenzen aan het agrarisch bouwperceel. De beschrijving van de effecten is daarom van toepassing op alle genoemde ontwikkelingen. Effecten die kunnen optreden door ontwikkelingen buiten het bouwperceel zijn oppervlakteverlies, versnippering of verstoring door geluid, licht, betreding of optische verstoring. De kenmerkende habitattypen komen alleen voor bij een natuurgericht beheer. Deze gebieden zijn bestemd als natuur. De agrarische bedrijven liggen niet aangrenzend aan deze gebieden. Een effect op de habitattypen is daarom niet te verwachten. De Kamsalamander komt voor in de hogere delen van de uiterwaarden, i.c. Cortenoever dat is aangewezen in het kader van de Habitatrichtlijn. In dit gebied ligt een agrarisch bedrijf aan de Weg naar het Ganzenei. Bij ontwikkelingen aansluitend aan het bouwperceel van dit bedrijf zal nader onderzoek moeten uitwijzen of de

	Kamsalamander hier voorkomt. Weidevogels en ganzen zijn niet afhankelijk van een precieze standplaats. Ze zijn dan ook weinig gevoelig voor de ontwikkeling op of aansluitend aan bouwpercelen. Voor hen is de instandhouding van een groot leefgebied van belang. Conclusie: geen negatief effect.
<i>Na wijziging</i> Extra bouw mogelijkheden voor bedrijfsbebouwing	De extra bebouwing wordt gerealiseerd binnen het bouwperceel en valt derhalve buiten de Natura 2000-begrenzing. Conclusie: geen negatief effect.
<i>Na wijziging</i> Omzetten bestemming 'Agrarisch' in 'Bos' of 'Natuur'	Bestemmingswijziging naar Bos of Natuur zal in zijn algemeenheid vooral een positieve invloed hebben op de Natura 2000-gebieden. Conclusie: geen negatief effect. Aanbevolen wordt om als criterium in de Natura 2000-gebieden op te nemen dat het beheer moet aansluiten op de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied.

5.5 Aanlegvergunningen

Diverse werken en werkzaamheden (ingrepen in de bodem, waterhuishouding, aanbrengen van verhardingen of leidingen, aanplanten of rooien van houtopstanden) zijn pas mogelijk met een aanlegvergunning. Voordat vergunning verleent kan worden is dus altijd sprake van een toetsmoment. Het is *niet mogelijk* om vooraf (bij het opstellen van dit bestemmingsplan) aan te geven of en welke werkzaamheden een negatief effect zullen hebben. Pas bij een concrete aanvraag kunnen de exacte locatie, activiteit en waarden worden betrokken.

Bij de afwegingscriteria voor de aanlegvergunning is het criterium opgenomen dat op grond van objectieve gegevens moet worden uitgesloten dat de uitvoering significante negatieve gevolgen heeft voor de instandhoudingsdoelstellingen. Pas dan kan ook worden bekeken of een passende beoordeling nodig is.

Uit de beheerplannen, en beschreven in voorgaande paragrafen, blijkt dat de kenmerkende habitatsoorten en –typen altijd gekoppeld zijn aan de gebieden die reeds bestemd zijn als 'Natuur' of 'Bos'. Geadviseerd wordt om bepaalde werken en werkzaamheden, die in het ontwerpbestemmingsplan waren opgenomen in het aanlegvergunningstelsel, als “verboden” aan te merken. Het ligt niet in de lijn der verwachting dat dergelijke ingrepen in een bos- of natuurgebied uitgevoerd gaan worden. Door het verbod op deze werken, kan bovendien een significant negatief effect worden uitgesloten. Het gaat om de volgende activiteiten:

Nr.	Werken of werkzaamheden
1.	ophoging, egalisering van gronden, afgraven van de bodem;
2.	aanleggen en verharden van wegen, het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen;
4.	werken en werkzaamheden die de waterhuishouding beïnvloeden, zoals bemalen, onderbemalen, het slaan van putten;
5.	aanbrengen van ondergrondse leidingen en daarmee verband houdende constructies, installaties en apparatuur;
9.	diepploegen.

Het aanleggen en dempen van watergangen, sloten en andere waterpartijen (nr. 3 in het aanlegvergunningstelsel) wordt niet als “verboden” aangemerkt. Ingrepen in hydrologie kunnen verbeteringen betekenen voor natuur. Ook bebossen of scheuren van grasland kan gebeuren ten gunste van de natuur, evenals de aanleg van poelen

5.6 De externe werking van Natura 2000 in relatie tot ammoniak

Over de toetsing van de ammoniakdepositie bestaat nog veel onduidelijkheid. Er bestaat geen kant-en-klare oplossing voor de beoordeling van (voorgenomen) activiteiten in of in de omgeving van de Natura 2000-gebieden.

Het bestemmingsplan biedt de mogelijkheid om binnen het agrarisch bouwperceel te bouwen. Dit kan een nieuwe stal zijn, maar ook een werktuigenloods. De bouw van de stal heeft op zichzelf geen effect op een nabijgelegen Natura 2000-gebied. Het *gebruik* van de stal kan dat wel hebben.

Op voorhand is echter niet aan te geven wat dat effect zal zijn. Dat is afhankelijk van de diersoort, aantal dieren en milieutechnische maatregelen. Daarnaast spelen vergunde rechten een rol. Zolang men binnen de vergunde milieuruimte blijft, is er geen sprake van een significant negatief effect.

Het is derhalve onmogelijk om vóóraf (bij het opstellen van het bestemmingsplan) aan te geven of het benutten van de restruimte binnen een agrarisch bouwperceel een effect zal hebben op een Natura 2000-gebied. Deze toets kan pas plaatsvinden bij een concrete milieuvergunning-aanvraag.

De koppeling die bestaat tussen de bouwvergunning en milieuvergunning biedt de gelegenheid om deze toets uit te voeren: er geldt een aanhoudingsplicht voor de bouwvergunning als er ook een milieuvergunning is vereist. Als de uitbreiding past binnen de geldende milieuvergunning zijn er geen nadelige effecten voor de instandhoudingsdoelen.

Toetsingskader en Handreiking

In 2007 heeft het Ministerie van LNV het *Toetsingskader ammoniak rondom Natura 2000 gebieden* laten opstellen. Met dit toetsingskader moest worden voorkomen dat voor iedere toename van ammoniakdepositie een vergunning Nb-wet moest worden aangevraagd. Indien voldaan zou worden aan de criteria uit het toetsingskader mocht worden verwacht dat er geen significante effecten optreden. Echter, de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft meerdere uitspraken gedaan over het toetsingskader. Deze komen er in het kort op neer dat de Afdeling twijfels heeft of het toetsingskader voldoende waarborg biedt dat een vergunde uitbreiding geen significante gevolgen heeft voor een Natura 2000 gebied. Het gevolg van deze uitspraak is dat voor uitbreiding van veehouderijen met potentieel significante effecten steeds in het kader van de vergunningverlening een afzonderlijk getoetst moeten worden naar het effect voor het Natura 2000-gebied.

Op advies van de Taskforce Stikstof/ammoniak i.r.t. Natura 2000, voorgezeten door de heer Trojan, is er een nieuwe handreiking opgesteld: *"Handreiking beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden"*. De handreiking is bedoeld om het bevoegd gezag te helpen bij de afweging of een toename van de stikstofuitstoot in de omgeving van een Natura 2000-gebied kan worden toegestaan of niet. Belangrijk punt is dat stikstofdepositie hier als één van de factoren wordt beschouwd. Daarnaast dient te worden geanalyseerd wat andere (meest) belemmerende factoren zijn voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen.

Er zal een integrale, gebiedsgerichte afweging moeten worden gemaakt om te bepalen of een (voorgenomen) activiteit in een bepaald geval wel of niet kan worden toegestaan. De afweging zal op gebiedsniveau moeten plaatsvinden.

Dit beleid moet nog verder ontwikkeld worden. Ook de beheerplannen geven hier nog geen duidelijkheid over.

6. Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

In deze voortoets is verkend of de ontwikkelingen die in het bestemmingsplan Buitengebied mogelijk worden gemaakt, negatieve gevolgen kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van de drie Natura 2000-gebieden. Uit deze verkenning zijn de volgende conclusies getrokken:

- De algemene conclusie uit de concept-beheerplannen is dat het bestaand gebruik (i.c. het conserverende deel uit het bestemmingsplan) niet leidt tot significante negatieve effecten.
- De kenmerkende habitattypen en –soorten waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen komen niet voor binnen de bouwpercelen. Ontwikkelingen binnen het bouwperceel (of het bestemmingsvlak) hebben geen negatief effect. Dit geldt voor zowel het bouwen als het gebruik.
- De agrarische bedrijven grenzen niet aan de voorkomende habitattypen. Ontwikkelingen aansluitend aan het agrarisch bouwperceel (via ontheffing of wijziging) hebben derhalve geen negatieve effecten.
- De aanleg van een paardenbak bij een woning kan in de Landgoederen Brummen een mogelijk effect hebben op het potentieel leefgebied van de Kamsalamander. Omdat het gaat om *potentieel* leefgebied, en er geen waarnemingen in de directe omgeving bekend zijn, wordt dit niet beschouwd als een *significant* negatief effect.
- In de Uiterwaarden IJssel ligt één agrarisch bedrijf in het Habitatrictlijn-gebied. In dit gebied komt de Kamsalamander voor, maar de exacte locatie is niet bekend. Een negatief effect kan niet worden uitgesloten.
- Voor het leefgebied van de Kamsalamander is vooral de aanwezigheid van bosjes en houtwallen van belang. In nagenoeg het hele buitengebied zijn landschapselementen beschermd via het aanlegvergunningstelsel.
- Het omzetten van de bestemming 'Agrarisch' in 'Bos' of 'Natuur' zal in zijn algemeenheid een positief effect hebben op de natuurwaarden.
- De kenmerkende habitattypen en -soorten zijn altijd gekoppeld aan de gebieden met de bestemming 'Natuur' of 'Bos'. Hier kunnen (maar pas als daarvoor een aanlegvergunning is verleend) werken en werkzaamheden worden uitgevoerd die een negatief effect zouden kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen.

De algemene conclusie is dat de ontwikkelingen die in het bestemmingsplan Buitengebied mogelijk worden gemaakt niet zullen leiden tot significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden.

Aanbevelingen

- Hoewel het wijzigen van de bestemming 'Agrarisch' in 'Bos' of 'Natuur' vooral positieve effecten voor de natuur zal opleveren, kan als extra criterium worden opgenomen dat het beheer dient aan te sluiten op de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied.
- Werken en werkzaamheden in de bestemming 'Bos' en 'Natuur', die een negatief effect hebben op de aanwezige natuurkwaliteiten, kunnen direct als "verboden" worden aangemerkt, in plaats van aanlegvergunningplichtig. Het gaat om de volgende werkzaamheden, die als ongewenst worden beschouwd: ophogen, afgraven of egaliseren van de bodem, aanleggen van wegen of andere oppervlakteverhardingen, werken die de waterhuishouding beïnvloeden, aanbrengen van ondergrondse leidingen en diep ploegen.
- Aanbevolen wordt om vooralsnog geen nader onderzoek te doen naar de Kamsalamander in de uiterwaard bij Cortenoever. Hier ligt één agrarisch bedrijf dat mogelijk zijn bouwperceel zou kunnen uitbreiden. Het is echter niet zinvol om dit nader te beoordelen, omdat:

- Er op dit moment helemaal geen sprake is van uitbreiding van het bedrijf;
- Het bedrijf ligt bovendien in de EHS-natuur, een eventuele uitbreiding zal ook worden getoetst aan het EHS-beleid (incl. compensatieplicht). Op dat moment zal duidelijk moeten zijn of de Kamsalamander er daadwerkelijk voorkomt;
- Een ecologisch onderzoek maar een beperkte geldigheid heeft van 3 jaar.